

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۳۰ خرداد ماه ۱۴۰۴

(جامع ۲ - ویژه کنکور تیر)

تلاشی در مسیر موفقیت

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمدابراهیم توننده جانی، علی حسینی نوه، احمد حسن زاده فرد، رضا خانابائی، پیمان طیار، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی، عباس مالکی، مهرداد مهربان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیر حسین اشتري، محسن اصغری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، حسین سهرابی، عادلہ علیرضایی مقدم
عربی زبان قرآن	ولی برجی، مجید بیگلری، محمدرضا سوری، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیرودی، محمد کرمی نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدرام، مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی، حبیبہ محبی، سید آرش مرتضائی فر، فرزانه ناظمی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	جواد پاکدل، حسین آخوندی راهنماچی، عرفان دهدشניה، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، محمد کرمی نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	سارا شریفی، آفرین ساجدی، مهدی کاردان، مهدی ضیائی، احسان عالی نژاد

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توننده جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	رضا رنجبری، سپیده فتح‌اللهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری	محمدصدرا پنجه پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی نژاد	امیرمحمد قلعه گاهی، ایمان کلاته عربی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی	سجاد حقیقی پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی

۱- گزینه «۲»

(مفهم بگیری)

$$x^2 + (x-1)^2 = 5^2$$

$$x^2 + x^2 - 2x + 1 = 25$$

$$\Rightarrow 2x^2 - 2x - 24 = 0 \Rightarrow x^2 - x - 12 = 0$$

$$\Rightarrow (x-4)(x+3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=4 \text{ قق} \\ x=-3 \text{ غق} \end{cases}$$

$$\text{مساحت مثلث} = \frac{4 \times 3}{2} = 6$$

$$2y \times 4 = 8y$$

$$\Rightarrow 8y = 5 \times 6 + 2 \Rightarrow 8y = 32 \Rightarrow y = 4$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه ۱۲ تا ۲۲)

۲- گزینه «۳»

(عباس مالکی)

$$(-a+1)x^2 + fax - 9 = 0$$

$$6 = \frac{-fa}{-a+1} \Rightarrow -4a = -6a + 6$$

$$\Rightarrow 2a = 6 \Rightarrow a = 3$$

تابع را بازنویسی می کنیم:

$$\rightarrow -2x^2 + 12x - 9 = 0$$

$$\Rightarrow \frac{-\Delta}{4a} = \frac{-(144 - 4(18))}{-8} = \frac{144 - 72}{8} = \frac{72}{8} = 9$$

حاصل ضرب ریشه ها را در گزینه ها به ترتیب بررسی می کنیم.

$$(1) -4 \quad (2) 9 \quad (3) 9 \quad (4) -9 \quad \text{حاصل ضرب ریشه ها}$$

نکته مهم: قبل از استفاده از فرمول روابط بین ریشه ها باید Δ (دلته) چک شود.

به ظاهر گزینه های «۲» و «۳» یکسان است در حالی که گزینه «۲» دلتای

منفی دارد یعنی هیچ ریشه ای ندارد.

$$\Delta = b^2 - 4ac = 16 - 4(9) = 16 - 36 = -20$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم و تابع، صفحه های ۲۲ تا ۳۲ و ۶۳ تا ۷۰)

۳- گزینه «۳»

(مفهم ابراهیم توزنده جانی)

با ساده کردن عبارت داده شده، داریم:

$$\frac{2n\sqrt{16\frac{4n}{4}}}{4n\sqrt{16\frac{2n}{4}}} = \frac{2n\sqrt{4n+1}}{4n\sqrt{4n+1}} = \frac{2n\sqrt{4n}}{4n\sqrt{4n}} = \frac{n}{2}$$

$$\frac{1}{2n} \times \frac{n-1}{2} = \frac{1}{2n} + 1 - \frac{1}{n} = 2$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی، صفحه های ۸۶ تا ۹۴)

۴- گزینه «۲»

(رضا قانابانی)

با توجه به سؤال داریم:

$$f(x) = mx + h$$

$$f(4) - f(1) = 12$$

$$4m + h - (m + h) = 12$$

$$4m + h - m - h = 3m = 12 \Rightarrow m = 4$$

$$f(7) = 6 - f(3)$$

همچنین:

$$7m + h = 6 - (3m + h) \xrightarrow{m=4} 28 + h = 6 - (12 + h)$$

$$28 + h = 6 - 12 - h$$

$$2h = -34 \Rightarrow h = -17$$

$$f(x) = mx + h$$

$$\Rightarrow f(x) = 4x - 17$$

خواسته سؤال برابر است با:

$$f\left(\frac{1}{4}\right) = 4\left(\frac{1}{4}\right) - 17 = 1 - 17 = -16$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه های ۵۶ تا ۶۲)

۵- گزینه «۱»

(مهرداد مهریان)

چون تابع $f(x)$ ثابت است، پس:

$$a + 2 = 0 \Rightarrow a = -2$$

و از طرفی تابع g همانی است، پس:

$$c - 1 = 1 \Rightarrow c = 2$$

$$b + 3 = 0 \Rightarrow b = -3$$

$$\pi=3/14 \rightarrow f(\pi)=[\pi]+2 \Rightarrow f(\pi)=5$$

$$f(\sqrt{2})=-2\text{sign}(\sqrt{2}-2)+1 \xrightarrow{\sqrt{2}-1/4}$$

$$\underbrace{-2\text{sign}(-0/6)+1}_{-1} \rightarrow f(\sqrt{2})=3$$

$$f(\pi)+f(\sqrt{2})=5+3=8$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

(معمداً ابراهیم توزنده‌فانی)

۸- گزینه «۲»

$$(b, b-1), (b, a-2b) \rightarrow b-1=a-2b \rightarrow a=3b-1$$

$$a=3b-1 \xrightarrow{(a-2, b)} (3b-1-2, b), (3b-3, a-1)$$

$$\Rightarrow a=b+1$$

$$\begin{cases} a=3b-1 \\ a=b+1 \end{cases} \Rightarrow b+1=3b-1 \Rightarrow b=1 \Rightarrow a=2$$

$$f=\{(2,4), (1,0), (0,1)\}, g=\{(1,1), (0,0), (2,2), (4,1)\}$$

$$f-g=\{(2,4-2), (1,0-0-1), (0,1-0)\}$$

$$=\{(2,2), (1,-1), (0,1)\}$$

$$g^2=\{(1,1), (0,0), (2,4), (4,1)\}$$

$$\frac{f-g}{g^2}=\{(2, \frac{2}{4}), (1, \frac{-1}{1})\}=\{(2, \frac{1}{2}), (1,-1)\}$$

$$\frac{1}{2}+(-1)=-\frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۴)

(فرد شیر کریمی)

۹- گزینه «۲»

$$(p \vee q) \wedge p \equiv p \Rightarrow q$$

$$\equiv \sim p \vee q$$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

پس $f(x)=-3$ و $g(x)=x$ می‌باشد در نتیجه خواسته مسئله

برابر است با:

$$\frac{f(3) \times g(3)}{g(3)-f(3)} = \frac{-3 \times 3}{3-(-3)} = \frac{-9}{6} = -\frac{3}{2}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۲ و ۳۵ تا ۵۴)

(امیر حسن زاده فرد)

۶- گزینه «۲»

هزینه - درآمد $= P(x)$ تابع سود

$$= (-\frac{1}{8}x^2 + 50x) - (kx + 100) = -\frac{1}{8}x^2 + (50-k)x - 100$$

با فرم استاندارد مقایسه می‌کنیم:

$$y = ax^2 + bx + c \rightarrow x_s = \frac{-b}{2a}$$

طول رأس این سهمی، جایی است که مقدار سود ماکزیمم است.

$$x_s = -\frac{b}{2a} = -\frac{(50-k)}{2(-\frac{1}{8})} = 80 \rightarrow \frac{50-k}{\frac{1}{4}} = 80$$

$$\Rightarrow 50-k = 80(\frac{1}{4}) = 20 \Rightarrow k = 50-20 = 30$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

(علی حسینی نوه)

۷- گزینه «۱»

از آنجایی که $x=1/5$ ، در هر دو محدوده است، پس برای تابع بودن:

$$x=1/5 \rightarrow [1/5]-2m = -2\text{sign}(1/5-2)+m^2$$

$$1-2m=2+m^2 \Rightarrow m^2+2m+1=0 \Rightarrow (m+1)^2=0$$

$$\Rightarrow m=-1$$

ضابطه تابع $f(x)$ را بازنویسی می‌کنیم:

$$f(x): \begin{cases} |x|+2 & x \geq 1/5 \\ -2\text{sign}(x-2)+1 & x \leq 1/5 \end{cases}$$

و در آخر مقادیر تابع را به‌ازای $x=\pi$ و $x=\sqrt{2}$ محاسبه می‌کنیم و

جمع می‌کنیم.

۱۰- گزینه «۳»

(مفرد بگیری)

ابتدا ارزش گزاره‌های p, q, r را مشخص می‌کنیم:

$$p \equiv T, q \equiv F, r \equiv T$$

حال ارزش گزاره‌های (الف) تا (د) را مشخص می‌کنیم:

الف) $(T \Rightarrow F) \Rightarrow \sim T \equiv T$

ب) $(\sim F \Leftrightarrow T) \vee F \equiv T \vee F \equiv T$

ج) $(T \wedge F) \wedge T \equiv F$

د) $(T \vee F) \Leftrightarrow T \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T$

بنابراین ۳ مورد درست است.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

۱۱- گزینه «۴»

(عباس مالکی)

طبق سؤال، ۵ داده وسط همه با هم برابر است و با داده اول و آخر ۷ واحد فاصله دارد، متوجه می‌شویم که میانه همان میانگین است و زمانی که داده‌ها دو برابر شوند اختلاف هم دو برابر شده اما اگر به داده‌ها مقدار ثابت ۵ اضافه شود اختلاف داده‌ها تفاوتی نمی‌کند، بنابراین:

$$\sigma^2 = \frac{(14)^2 + 0^2 + 0^2 + 0^2 + 0^2 + 0^2 + (14)^2}{7} = 56$$

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{56}$$

و دامنه میان چارکی نیز صفر است، بنابراین پاسخ سؤال $\sqrt{56}$ است.

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری و نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۹۰، ۱۰۶ تا ۱۰۹)

۱۲- گزینه «۳»

(احمد حسن زاده فرد)

دو متغیر قد و سن در نمودار مشخص است بنابراین مساحت دایره‌ها بیانگر متغیر سوم است.

$$\frac{\text{وزن هلم}}{\text{وزن هوراد}} = \frac{\pi(2a)^2}{\pi(a)^2} = \frac{4a^2}{a^2} = 4$$

$$\Rightarrow \text{کیلوگرم } 32 = 4 \times 8 = (\text{وزن هوراد}) = 4 = \text{وزن هلم}$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۲)

۱۳- گزینه «۱»

(علی قهرمان زاده)

شاخص بهای کالا و خدمات به واحد اندازه‌گیری بستگی ندارد.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۵۹)

۱۴- گزینه «۳»

(علی قهرمان زاده)

$$A_1 \square A_2 \text{ ----}$$

$$5! \times 2! \times \binom{5}{1} = 120 \times 2 \times 5 = 1200$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

۱۵- گزینه «۴»

(محمدابراهیم توزنده‌بانی)

با ساده‌سازی عبارت داده شده داریم:

$$(A' - B)' = (A' \cap B')' = A \cup B$$

$$\Rightarrow [(A \cup B) \cap (B - A)] = B - A$$

$$\Rightarrow (B - A) \cup A = A \cup B \xrightarrow{\text{متمم}} A' \cap B'$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۶)

۱۶- گزینه «۱»

(مفرد بگیری)

$$n(s) = \binom{9}{2} = \frac{9!}{2! \times 7!} = \frac{9 \times 8}{2 \times 1} = 36$$

حال احتمال متمم پیشامد خواسته شده را به دست می‌آوریم: (A') : دو مهره هم‌رنگ باشند.

$$n(A') = \binom{5}{2} + \binom{3}{2} = 10 + 3 = 13$$

$$\Rightarrow P(A') = \frac{13}{36} \Rightarrow P(A) = 1 - \frac{13}{36} = \frac{23}{36}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۱۷- گزینه «۳»

(شمیم پهلوان شریف)

برای محاسبه a_5 باید از ضابطه مربوط به جملات فرد دنباله a_n استفاده کنیم:

$$a_n = 2n^2 + 4n$$

$$a_5 = 2(5^2) + 4(5) = 2 \times 25 + 20 = 50 + 20 = 70$$

برای محاسبه a_4 باید از ضابطه مربوط به جملات زوج دنباله a_n استفاده کنیم:

$$a_n = 3n - 2$$

$$a_4 = 3(4) - 2 = 12 - 2 = 10$$

و با توجه به دنباله b_n مقدار b_3 برابر است با:

$$b_n = \frac{6n+2}{n+1} \xrightarrow{n=3} b_3 = \frac{6(3)+2}{3+1} = \frac{20}{4} = 5$$

بنابراین حاصل $\frac{a_5 - 2b_3}{a_4}$ برابر است با:

$$\frac{a_5 - 2b_3}{a_4} = \frac{70 - 2(5)}{10} = \frac{60}{10} = 6$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۹)

۱۸- گزینه «۳»

(محمدرضا بهیرایی)

$$a_8 - a_5 = 12 \Rightarrow 3d = 12 \Rightarrow d = 4$$

$$2a_3 + a_6 = 45 \Rightarrow 2(a_1 + 2d) + (a_1 + 5d) = 45$$

$$\Rightarrow 3a_1 + 14d = 45 \Rightarrow 3a_1 = 9 \Rightarrow a_1 = 3$$

$$S_n = \frac{n}{2}(2 \times 3 + (n-1)4) = 210$$

$$\Rightarrow 3n + 2n^2 - 2n - 210 = 0 \Rightarrow \frac{n}{2}(4n+2) = 210$$

$$\Rightarrow 2n^2 + n - 210 = 0$$

$$\Delta = 1 + 4 \times 2(210) = 1681$$

$$n_1 = \frac{-1+41}{4} = 10 \quad \text{ق ق}$$

$$n_2 = \frac{-1-41}{4} = -\frac{42}{4} \quad \text{غ ق ق}$$

تذکر: با جای گذاری گزینه‌ها نیز می‌توان به $n=10$ رسید.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

۱۹- گزینه «۲»

(پیمان طیار)

$$a_n = 2^{n-1}$$

$$\begin{cases} n=1 \Rightarrow 2^{1-1} = 2^0 = 1 \\ n=2 \Rightarrow 2^{2-1} = 2^1 = 2 \\ n=3 \Rightarrow 2^{3-1} = 2^2 = 4 \end{cases} \Rightarrow 1, 2, 4, \dots \quad \text{دنباله هندسی:}$$

$$\begin{cases} a = 1 \\ r = \frac{2}{1} = 2 \\ S_n = 511 \\ n = ? \end{cases}$$

$$S_n = \frac{1 \times (1 - (2)^n)}{1 - 2} = -1 + 2^n = 511$$

$$2^n = 512 = 2^9 \rightarrow n = 9$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۴)

۲۰- گزینه «۳»

(مهردار مهریان)

چون از نقاط $(-a, 2)$ و $(1, 5)$ می‌گذرد، پس مختصات آن‌ها در معادله صدق می‌کند.

$$2^{-a+a} - b = 2 \Rightarrow 1 - b = 2$$

$$\Rightarrow b = -1$$

$$\Rightarrow f(x) = 2^{x+a} + 1$$

$$\xrightarrow{(1,5)} 2^{1+a} + 1 = 5$$

$$\Rightarrow 2^{1+a} = 2^2 \Rightarrow a = 1$$

$$\Rightarrow a + b = 1 - 1 = 0$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۹۶ تا ۱۰۲)

زبان و ادبیات فارسی

۲۱- گزینه ۳»

(هومن نمازی)

عبارت سینه به سینه و شفاهی هر دو به یک مفهوم هستند و در ایران باستان آثار فرهنگی - ادبی به صورت سینه به سینه یا شفاهی حفظ می شده است. زبان رسمی زمان ساسانیان فارسی پهلوی است. قطعات شعری «درخت آسوریک» و «یادگار زیربان» در میان اندرزنامه های منشور جای می گیرند و از آثار زبان پهلوی اند که اصل پارتی دارند. فارسی دری نخست در مشرق و شمال شرق و زبان پارتی در شمال و شمال شرق متداول بود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات و سبک شناسی، صفحه های ۳۸ تا ۴۰)

۲۲- گزینه ۳»

(امیرحسین اشتری)

ویژگی های ذکر شده در صورت سؤال متعلق به ادیبان مذکور در گزینه ۳ است. توجه داشته باشید که مورد «ب» هم درمورد خواجهی کرمانی صادق است و هم درباره جامی.

نکته آموزشی:

درباره مورد «د» به این نکته دقت داشته باشید که در باب ارتباط «ضرب المثل» با اشعار شاعران سبک هندی دو گزاره در کتاب درسی هست که باید از هم تفکیک شوند:

۱) ضرب المثل ها و الفاظ محاوره سخن کلیم را برجسته کرده اند. (یعنی کلیم در شعرش از ضرب المثل ها بهره می گیرد.)

۲) برخی از تکبیت های صائب به صورت ضرب المثل رواج یافته اند. (یعنی بعد از صائب یا هم زمان با او، ابیاتش آن قدر شهرت پیدا کرده بودند که مانند ضرب المثل در میان مردم به کار می رفتند.)

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه های ۱۵ تا ۱۹ و ۶۱)

۲۳- گزینه ۳»

(مفسر اصغری)

گزینه های ۱ و ۴ مربوط به ویژگی های زبانی شعر سبک هندی و گزینه ۲» مربوط به ویژگی ادبی شعر این سبک است، اما گزینه ۳» ویژگی نثر سبک هندی محسوب می شود. دقت کنید که منظور از عبارت داخل گیومه در صورت سؤال همان دوره رواج سبک هندی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک شناسی، صفحه های ۸۰ تا ۸۵)

۲۴- گزینه ۲»

(الحام ممدی)

مکتب وقوع برای رهایی از گرفتاری تقلید به وجود آمده بود اما راه به جایی نبرد.

سبک بازگشت مربوط به قرن دوازدهم تا چهاردهم است که پس از سبک هندی است.

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، تاریخ ادبیات و سبک شناسی، ترکیبی)

۲۵- گزینه ۴»

(مجتبی فرهادی)

آنچه شعر پروین را از دیگران متمایز می کند، شکل تصرف وی در مضامین و کیفیت ارائه آنهاست. بابرنامه بودن ویژگی نیما در کار سرایش شعر است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک شناسی، صفحه های ۷۰ و ۷۱)

۲۶- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

«ظهور، سفر ششم، ملاقات در شب آفتابی و دلاویزتر از سبز» از آثار علی مؤذنی اند.

«ضیافت، جای پای خون و کشتی پهلوگرفته» از آثار سید مهدی شجاعی هستند.

«راه آب نامه، تلخ و شیرین و یکی بود، یکی نبود» از آثار سید محمدعلی جمال زاده اند.

«آتش خاموش، شهری چون بهشت و سووشون» نیز از آثار سیمین دانشور هستند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه های ۷۴، ۷۹ و ۸۰)

۲۷- گزینه ۲»

(مجتبی فرهادی)

دقت کنید که ترتیب ویژگی ها در این سؤال مهم نیست.

«الف»: سطح ادبی نثر دوره معاصر

«ب»: سطح فکری نثر دوره معاصر

«ج»: سطح زبانی نثر دوره معاصر

«د»: سطح فکری شعر دوره معاصر

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک شناسی، صفحه های ۹۶ تا ۹۸)

۲۸- گزینه ۱»

(امیرحسین اشتری)

در این گزینه شاعر در حال وصف طبیعت و گل سوسن است که باران بر آن می بارد و این تصویر را به خوشه پروین تشبیه کرده است که در آسمان است. بنابراین این بیت از حیث فکری متعلق به سبک خراسانی است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «غم ناشی از فراق در سراسر بیت پیچیده است و شاعر بیان می‌دارد که بدون معشوق، گل و گلستان هیچ زیبایی‌ای برای عاشق و شاعر ندارد. این بیت در سبک عراقی سروده شده است.

گزینه ۳: «شاعر بیان می‌کند که هرکسی سبک‌بارتر باشد و از تعلقات دنیوی و مادیات کمتر داشته باشد، موفق‌تر خواهد بود. پس این بیت حال و هوای عرفانی دارد که از شاخصه‌های فکری سبک عراقی است.

گزینه ۴: «شاعر می‌گوید که دنیا، مانند گل، عمری کوتاه دارد. پس در این بیت، بی‌اعتباری دنیا مورد توجه شاعر است که از درون‌مایه‌های سبک عراقی است.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، سبک‌شناسی، ترکیبی)

۲۹- گزینه ۴

تشابه: «هند معنی» و «چین صورت» اضافه تشبیهی و «... چون مردم‌گیا» ایهام: «راست» دو معنا دارد: ۱- کاملاً ۲- بدون انحراف (مقابل کج) اشاره به راست‌قامتی انسان

ایهام تناسب: «چین» دو معنا دارد: نام کشوری (معنای مورد نظر بیت) ۲- پیچ و تاب و شکن زلف (تناسب با صورت) // «صورت» دو معنا دارد: ظاهر (مقابل باطن) (معنای مورد نظر بیت) ۲- چهره (تناسب با آدم و چین (پیچ و تاب زلف))

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «ایهام: «نگران» دارای ایهام است: ۱- مضطرب و پریشان ۲- نگرنده و بیننده تشبیه و ایهام تناسب ندارد.

گزینه ۲: «تشابه: «چشمه نوش»/ایهام تناسب: «شیرین»: دو معنا دارد: ۱- نیکو (معنای مورد نظر بیت) ۲- بانوی ارمنی (تناسب با شکر نام همسر اصفهانی خسروپرویز که ذکر وی در خسرو و شیرین نظامی آمده است). // «شکر» دو معنا دارد: ۱- عصاره شیرینی که از چغندر قند یا نیشکر می‌گیرند. (معنای مورد نظر بیت) ۲- نام همسر اصفهانی خسروپرویز (تناسب با شیرین) ← (ایهام تناسب مشابه کنکور ۱۴۰۳)

گزینه ۳: «ایهام تناسب: «مدام» دو معنا دارد: ۱- همیشه (معنای مورد نظر بیت) ۲- شراب (تناسب با خراب و مست) // تشبیه: شراب عشق (اضافه تشبیهی) و «چو مست»

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۰- گزینه ۴

(رضا رنبری)

۱) قفل گردون (اضافه تشبیهی) - کلید صبح (اضافه تشبیهی) = ۲ تشبیه / نکته: دقت کنید که «در تحقیق» اضافه استعاری است و آن را با اضافه تشبیهی اشتباه نگیرید. / معنی بیت: وقتی که صبح همچون کلیدی، قفل آسمان را باز کرد و همه جا را فرا گرفت، در تحقیق و حقیقت‌جویی را از درون جان به روی سعدی باز کردند.

۲) دور فلک همچون سنگ است و خواجه مانند جام است. (۲ تشبیه) / معنی بیت: ای خواجه جام (لیوان شیشه‌ای) چه بقا و پایداری می‌تواند داشته باشد وقتی در مسیر پرتاب سنگی قرار گرفته باشد؟ گردش روزگار همان سنگ است و تو آن جام نازک و شکستنی.

۳) عذار مهوش (تشبیه گسترده) - مصراع اول به مصراع دوم مانند شده است (تشبیه مرکب) = ۲ تشبیه

۴) مصراع اول به مصراع دوم مانند شده است (تشبیه مرکب) = ۱ تشبیه (علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۱- گزینه ۲

(رضا رنبری)

۱) آستانه عشق (اضافه استعاری - مکنیه) / رازداری کردن عقل از سر عشق (تشخیص و استعاره مکنیه) / پرده‌دری و آشکار کردن راز توسط اشک (استعاره مکنیه و تشخیص) = ۳ استعاره از نوع مکنیه ۲) میوه تر (استعاره مصرحه از سخنان نیکو) / بوستان‌ها (استعاره مصرحه از اشعار) / تخم (استعاره مصرحه از عشق) = ۳ استعاره از نوع مصرحه ۳) شکر (استعاره مصرحه از لب) / بادام (استعاره مصرحه از چشم) = ۲ استعاره از نوع مصرحه

۴) شکر (استعاره مصرحه از لب) / پر طوطی (استعاره مصرحه از خط معشوق) / قمر (استعاره مصرحه از چهره) / پر غراب (استعاره مصرحه از زلف سیاه معشوق) = ۴ استعاره از نوع مصرحه

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۲- گزینه ۴

(سیدعلیرضا احمدی)

استعاره: «آب آتش» و «دست آب و آتش»

ایهام: «مهر روی»: آفتاب چهره - محبت چهره

تشبیه: «مهر روی»: آفتاب چهره

جناس تام: «آب» در مصراع اول «آبرو» و مصراع دوم «مایع آب»

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۳- گزینه «۳»

(رضا رنبری)

(۳) بیت دارای موازنه است.

بهار	روی	تو	بازار	مشتري	شکست
فريب	چشم	تو	ناموس	سامري	شکست

ایهام تناسب: «مشتري»: ۱- سیاره (معنای مورد نظر) ۲- خریدار (معنای

غ. ق. ق) متناسب با بازار / تشبیه: روی معشوق (مشبه) مشتري (مشبهه) =

تشبیه از نوع تفضیل / «بهار روی» اضافه تشبیهی / کنایه: بازار شکستن -

ناموس شکستن

(علوم و فنون ادبی، بیان و برید)

۳۴- گزینه «۴»

(رضا رنبری)

(۱) بیت دارای موازنه است. / اشتقاق: شکست و نشکستم - برید و نبریدم (۲)

مورد)

حریف	عهد	مودت	شکست	و	من	نشکستم
خلیل	بیخ	ارادت	برید	و	من	نبریدم

(۲) استعاره: به ترتیب «طاووس» و «طوطی» استعاره از «معشوق» و

«شاعر» / تلمیح: اشاره دارد بر داستان هم‌دستی مار و طاووس برای ورود

شیطان به بهشت.

(۳) تناقض: گرد اندوه پذیرفتن ز طرب - زنگ بر دل سبزی بخت شود (۲)

مورد) / تشبیه: گرد اندوه (اضافه تشبیهی)

(۴) «کمان کشیدن» دارای ایهام است: ۱- نقاشی کردن کمان ۲- کشیدن

کمان و تیراندازی / بیت فاقد لف و نشر است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و برید)

۳۵- گزینه «۲»

(رضا رنبری)

اسلوب معادله: مصراع دوم مصداق و مثالی برای مصراع اول است. / مجاز:

«چوب» مجاز از عصا / تشبیه ضمنی خصم به اعمی و انگشت به چوب

(مشابه کنکور اردیبهشت ۱۴۰۴) / کنایه: «انگشت بر سخن کسی نهادن»

کنایه از خرده‌گیری و عیب‌جویی

(علوم و فنون ادبی، بیان و برید)

۳۶- گزینه «۴»

(رضا رنبری)

در آرایه‌های گزینه «۱» حسن تعلیل و تمثیلی یافت نمی‌شود. (رد گزینه) /

در گزینه «۲ و ۳» استعاره به درستی بیان نشده است (رد گزینه)

(الف) تلمیح: اشاره به داستان حضرت عیسی (ع) و نفس جان‌بخش ایشان -

ایهام: «دوراندیش» دارای ایهام است: ۱- کسی که به دوری و فراق

می‌اندیشد ۲- کسی که آینده‌نگر است / (ب) تلمیح: اشاره به داستان حضرت

خضر و چشمه حیوان- دقت کنید که در بیت استعاره‌ای مشاهده نمی‌شود و

کلمات در معنای حقیقی خود به کار رفته‌اند. / (ج) مصراع دوم تمثیل است.

(د) حسن تعلیل: شاعر برای بویایی لاله علتی ادبی و شاعرانه بیان کرده

است (عاشق بودن و مستی) - ایهام: «دل» دارای ایهام است: ۱- قلب ۲-

میان، «سودا» دارای ایهام است: ۱- دیوانگی و جنون ۲- سیاهی / (ه)

استعاره مصرحه: گوهر (اشک) - ایهام: «بو» دارای ایهام است: ۱- در آرزوی

تو ۲- عطر و بوی تو

(علوم و فنون ادبی، بیان و برید)

۳۷- گزینه «۴»

(رضا رنبری)

(۱) واژگان قافیه: برو - گرو / قاعده قافیه: ۲

(۲) واژگان قافیه: شکرها - سرها / ردیف: است او / الحاقی: ها / قاعده قافیه: ۲

(۳) واژگان قافیه: جهان - نهان - خوش‌دهان / قاعده قافیه: ۲

(۴) واژگان قافیه: گویی - رویی / حروف الحاقی: یی / قاعده قافیه: ۱

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

۳۸- گزینه «۱»

(رضا رنبری)

بیت صورت سؤال: حروف قافیه: گشته‌ایم - آغشته‌ایم / حرف روی: ت / حروف

الحاقی: - ایم / الگوی حروف اصلی: مصوت کوتاه + صامت + صامت / قاعده

قافیه: دو / باتوجه به وجود حرف الحاقی، تفاوت در مصوت کوتاه ایرادی ندارد

و قافیه درست است.

(الف) حروف قافیه: بقاست - برخاست / حروف اصلی: است / حرف روی: ت /

حروف الحاقی: ندارد / الگوی حروف اصلی: مصوت بلند + صامت + صامت /

قاعده قافیه: دو («ست» در بقا مخفف «است» و در «برخاست» جزء اصل

واژه است).

(ب) حروف قافیه: آمیخته‌ای - برانگیخته‌ای / حروف اصلی: یخت / حروف

الحاقی: - ای / حرف روی: ت / الگوی حروف اصلی: مصوت بلند + صامت +

صامت / قاعده قافیه: دو

(مفسن اصغری)

۴۱- گزینه ۲

وزن مصراع‌ها و نام بحر عروضی آن‌ها:

- از آن چشم خوش خفته‌اش باز پرسى (فعولن فعولن فعولن فعولن =
مقارِب مَثَمَن سالم)

- شهر دل باشد چو بی یاد تو هامون کردنی است (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
فاعِلن= رمل مَثَمَن محذوف)

- خط تو بنفشه‌ای نباتی (مفعول مفاعِلن فعولن= هزج مسدس اخرب
مقبوض محذوف)

- از خزان هجر گل ای بلبل شیدا چه نالی (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن= رمل مَثَمَن سالم)

- ای دل از منزلش صبا بویی (فاعلاتن مفاعِلن فعِلن= خفیف مسدس
مخبون)

- نه وصلت دیده بودم کاشکی ای گل نه هجرانت (مفاعیلن مفاعیلن
مفاعیلن مفاعیلن= هزج مَثَمَن سالم)

- ای از پی آشوب ما از رخ نقاب انداخته (مستفعلن مستفعلن مستفعلن
مستفعلن= رجز مَثَمَن سالم)

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

(رضا رنبری)

۴۲- گزینه ۳

(۱) تغییر کمیت مصوت کوتاه (هجای ششم در مصراع اول)

آ	هـ	وَ	کَا	سَ	گِ	تُ	أَم
-	U	U	-	U	-	U	-
خَا	بِ	پَ	لَنگ	نَه	زِ	سَر	-
-	U	U	-	U	-	U	-

می	خُ	رُ	گُر	گِ	مَسْت	شو
-	U	U	-	U	-	U
گَر	چَ	پَ	لَنگ	گُو	هـ	رِ
-	U	U	-	U	-	U

(۲) ابدال (در رکن اول مصراع اول) - حذف همزه (هجای چهارم در مصراع
دوم) - تغییر کمیت مصوت کوتاه (هجای ششم در مصراع دوم)

گُف	تَم	وَ	ن	مَا	کِ	چُن
-	-	-	U	-	U	-
زِن	دِ	کُ	نِین	تَ	نِ	مَ
-	U	U	-	U	-	U

(ج) ردیف: است (ست) / حروف قافیه: مَرَد - دَرَد / حروف اصلی: رَد /
حرف روی: د / الگوی حروف اصلی: مصوَّت کوتاه + صامت + صامت / قاعده
قافیه: دو (الگوی حروف اصلی مشابه بیت سؤال)

(د) حروف قافیه: فارغست - پست / حروف اصلی: ست / حروف الحاقی:
ندارد / حرف روی: ت / الگوی حروف اصلی: مصوَّت کوتاه + صامت + صامت /
قاعده قافیه: دو («ست» در فارغست مخفف «است» و در «پست» جزء اصل
واژه است.) / (الگوی حروف اصلی مشابه بیت سؤال)

(ه) ردیف: را / حروف قافیه: طوبی - عقبی / حروف اصلی: مصوَّت «ا» / حروف
الحاقی: ندارد / حرف روی: مصوَّت «ا» / قاعده قافیه: یک

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

(رضا رنبری)

۳۹- گزینه ۲

وزن سروده صورت سؤال و گزینه ۲: مفتعلن فاعلات مفتعلن فع است.

تا	کِ	بِ	ما	نَد	دَ	رو	نِ
دَر	وَ	زِ	شِ	وَح	شَ	تَ	تَ
-	U	U	-	-	U	-	U
مفتعلن				فاعلات			

حَا	فِ	ظِ	ی	آب
لَا	طُ	مِ	پَا	یِیز
-	U	U	-	-
مفتعلن		فع		

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱»: مفعول فاعلات مفاعیل فاعِلن / مفعول فاعلات مفاعیل فاعِلن

گزینه ۲: «۲»: مفعول مفاعیل مفاعیل فعل / مفعول مفاعیل مفاعیل فعل

گزینه ۳: «۳»: فاعلاتن فاعلاتن فعِلن / فاعلاتن فاعلاتن فعِلن

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

(هومن نمازی)

۴۰- گزینه ۳

در مصراع دوم بیت «الف» در میان مصراع «مفعولن» به جای «مستفعل»
آمده است و در پایان مصراع دوم اختیار بلند بودن هجای پایان مصراع دیده
می‌شود. همچنین در بیت «د» در پایان دو مصراع اختیار بلند بودن هجای
پایان مصراع مشهود است و در پایان دو مصراع همین بیت «فعِلن» به جای
«فعِلن» آمده است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۴- گزینه ۳»

(رضا رنبری)

وزن بیت: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فاعلن / تغییر کمیت مصوّت کوتاه: هجای هفتم در مصراع اول و دوم بلند تلفظ می‌شود. / تغییر کمیت مصوّت بلند: هجای پنجم در مصراع اول کوتاه تلفظ می‌شود. / در بیت اختیار وزنی «قلب» مشاهده نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) وزن بیت: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فاعلن / ابدال: رکن دوم در مصراع اول (فاعلاتن = مفعولن) - رکن پایانی در مصراع اول و دوم (فاعلن = فع لن) / بلند بودن هجای پایانی در هر دو مصراع (در مجموع ۲ نوع اختیار وزنی وجود دارد)

۲) وزن بیت: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن / تغییر کمیت مصوّت کوتاه: هجای دوم در مصراع اول (بوس) / تغییر کمیت مصوّت بلند: هجای پنجم در مصراع اول (وداعی از)

۴) وزن بیت: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن / آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن در مصراع اول (شه / را / یا / را) / ابدال: رکن پایانی در مصراع اول (فاعلن = فع لن) (علوم و فنون ادبی (۱)، مفعول، صفحه ۹۸)

۴۵- گزینه ۴»

(رضا رنبری)

۱) وزن سروده: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مثنی محذوف - همسان تک پایه‌ای)
۲) حروف قافیه: پروازی - شهبازی - غمازی - حروف الحاقی: ی (تبصره) - حرف روی: صامت «ز» - قاعده قافیه: ۲ / حذف همزه: عشق است - است این - روح الامین (۳ حذف همزه)

۳) تغییر کمیت مصوّت کوتاه: شاهین («ن» بلند تلفظ می‌شود) - هوای («ی» بلند تلفظ می‌شود) / تشبیه: شاهین امید - کبک شوق (اضافه تشبیهی) - ایهام تناسب: «باز»: ۱- مجدد و دوباره (معنای مورد نظر) ۲- نوعی پرند شکاری (معنای غ.ق.ق) متناسب با شاهین و پرواز / ایهام: «هوای وصل»: ۱- آرزو و امید (در آرزوی وصال تو) ۲- فضا و آسمان (در فضا و آسمان وصال تو)

۴) مصراع اول بیت دوم اشاره دارد بر «آشکار شدن راز عشق و پنهان نماندن آن» ولی در بیت بیان شده شاعر زیبایی و جذابیت معشوق را توصیف می‌کند و می‌گوید: چنان که عطر دل انگیز مشک را نمی‌توان پنهان ساخت، زیبایی معشوق نیز اگر چه در پرده باشد، باز جلوه‌گر می‌شود و از چشم پنهان نمی‌ماند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفعول، ترکیبی)

زن	د	ک	نی	ت	م	د	را
-	U	U	-	U	-	U	-
از	پ	ی	اع	ت	با	ر	من
-	U	U	-	U	-	U	-

۳) تغییر کمیت مصوّت کوتاه و بلند (هجای چهارم در مصراع دوم - هجای ششم در مصراع اول) - قلب (رکن دوم در مصراع اول) - حذف همزه (هجای هشتم در مصراع اول)

خا	ط	ر	خا	قا	ن	ی	زان
-	U	U	-	-	U	U	-
در	ح	ر	م	خ	دا	ی	گان
-	U	U	-	U	-	U	-

کع	ب	ش	ناس	شد	ک	او
-	U	U	-	U	-	U
گر	د	ب	جان	م	و	ری
-	U	U	-	U	-	U

۴) تغییر کمیت مصوّت بلند (هجای دوم در مصراع اول) - حذف همزه (هجای چهارم و چهاردهم در مصراع اول)

سا	ق	ی	گر	ن	سی	تر
-	U	U	-	U	-	U
این	ه	م	بوی	چن	د	هد
-	U	U	-	U	-	U

نَد	کَ	شَف	تَ	أَ	رَ	سَ	بَر
-	U	-	U	-	U	U	-
دَم	صِبَح		يَ	وَا	هَ	بَ	مِی
-	U	-	U	-	U	U	-

(علوم و فنون ادبی، اقتیارات شاعری)

۴۳- گزینه ۴»

(سیرعلیرضا احمدری)

وزن هر چهار مصراع «مفعول مفاعلن فعولن» است و در مصراع‌های گزینه‌های «۱» و «۲» و «۳» هجای سوم مشمول اختیار شاعری ابدال شده است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۶- گزینه «۳»

(امیر حسین اشتری)

در بیت صورت سؤال، شاعر کشور چین و مردمانش را نقاش و نگارگر و صورتگر و سازنده بت‌های زیبا معرفی می‌کند و به تصویر می‌کشد. در بیت گزینه «۳» هم همین تصویر وجود دارد و منظور از صورت چین، همان بت‌ها و نگارهای چین است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شاعر کشور چین را به صورت کشوری دوردست به تصویر کشیده است.

گزینه «۲»: منظور شاعر از لشکر چین، گل‌ها و گیاهان فراوان موجود در دشت است. پس کشور چین را نماد زیادی و انبوهی در نظر گرفته است.

گزینه «۴»: در این بیت هم دوردست‌بودن کشور چین به تصویر کشیده شده است.

نکته آموزشی:

شاعران کشور چین را به صورت‌های مختلفی به تصویر می‌کشند و وصف می‌کنند. برخی از این اوصاف عبارت‌اند از:

۱) دوردست‌بودن

۲) زیاد بودن یک چیز (به خاطر جمعیتش)

۳) نگارگری و بت‌سازی و صورتگری

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، ترکیبی)

۴۷- گزینه «۲»

(امیر حسین اشتری)

مفهوم بیت صورت سؤال: تواضع پیشه کن؛ زیرا باعث ارزش‌بخشی می‌شود، همانند قطره‌ای که تواضع پیشه می‌کند و در نهایت در دل دریا تبدیل به گوهر می‌شود.

در بیت گزینه «۲» هم شاعر می‌گوید طریقت درویشان این است که تن خود را افکنده (متواضع و افتاده) نگه دارند. توجه دارید که طریقت درویشان برای تعالی روح بوده است، پس در این بیت هم شاعر تواضع را راه رسیدن به تعالی و ارزش می‌داند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: سعدی در این بیت از این باور قدیمی که مروارید و گوهر درون صدف از قطرات آب تشکیل می‌شوند کمک گرفته است تا به سخنوری خود مفاخره کند. بیت تصویری مشابه بیت صورت سؤال را به کار گرفته است، اما مفهومش کاملاً متفاوت است و ربطی به تواضع و فروتنی ندارد.

گزینه «۳»: این بیت دعوت به تحمل و صبر می‌کند و می‌گوید که ای دل، وقتی که در دام زلف معشوق گیر افتادی، صبور باش و تحمل کن.

گزینه «۴»: این بیت دعوت به تواضع ندارد. شاعر صرفاً گفته است که کوه گران سنگ است، کاه سبک‌بار است، خاک صبر و تواضع می‌کند و باد هم می‌رقصد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۱۹)

۴۸- گزینه «۱»

(مفسن اصغری)

مفاهیم ابیات:

د) داغ عشق را در آخرت نیز با خود خواهیم برد: وفاداری عاشق

ج) اگر عشق در میان باشد، حلقه زنجیر هم می‌تواند به جای دردناکی، زینت‌بخش باشد: خوشایندبودن درد عشق

الف) از هرکس در مورد درمان درد عشق می‌پرسم اظهار ناتوانی می‌کند: درمان‌ناپذیری درد عشق

ب) داغ عشق و محبت انسان‌های ناقص را به کمال می‌رساند: کمال‌بخشی عشق

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، مفهوم، ترکیبی)

۴۹- گزینه «۳»

(الهام مومنی)

صورت سؤال، ابیاتی را که مفهوم فرارسیدن پیری دارند، در نظر دارد. بیت‌های «الف، ب، ج» مفهوم رسیدن پیری را دارند، اما ابیات «د، ه» به فرارسیدن پیری دلالت نمی‌کنند.

بررسی ابیات:

ابیاتی که مفهوم فرارسیدن پیری را دارند:

بیت «الف»: معنای بیت: «جوانی هم روی‌گرداند (رفت) و اکنون صدای پای پیری می‌رسد.» / مفهوم: فرارسیدن پیری

بیت «ب»: معنای بیت: «تا خواستم کمی آرام بگیرم و نفسی تازه کنم، هوش و حواس و قدرت خود را از دست دادم (قدرت جسم و حافظه) و در اندک فرصتی که داشتم، نوبهارم (جوانی) سپری شد.» / مفهوم: فرارسیدن پیری

بیت «ج»: معنای بیت: «موهایم همانند درخت پرشکوفه سفید شد و از عمر همین میوه‌اندوه (پیری) نصیب من شد.» / مفهوم: فرارسیدن پیری

ابیاتی که با سایر ابیات قرابت ندارند:

بیت «د»: هرکس عشق را تجربه نکرده است و سختی‌هایش را نجشیده است، از زندگی بهره‌ای ندارد. / مفهوم: بی‌بهرگی زندگی بدون عشق

بیت «ه»: معنای بیت: «جوانی مرا ترک کرد و به دنبال آن پیری نیز سپری شد.» / مفهوم: فرارسیدن مرگ

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۵۴)

۵۰- گزینه «۳»

(مفسن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات «ه» و «الف»: آسایش و آرامشی در دنیا وجود ندارد. (زین چرخ دل‌سیه دم آبی ندید کس)

مفهوم مشترک ابیات «ب» و «د»: پنهان کردن راز عشق ممکن نیست. (پنهان کی ماند آن رازی کز او سازند محفل‌ها؟)

مفهوم بیت «ج»: عاشق فراق یار را هم خوش می‌دارد و می‌گوید لذت وصال و کیفیت دیدار ناشی از تحمل فراق و حایل‌هاست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه‌های ۳۶ و ۵۱)

علوم اجتماعی

۵۱- گزینه «۳»

(مریم فسروی دهنوی)

- مقابله با زلزله و خشکسالی: تأثیرگذاری جهان طبیعی بر جهان اجتماعی
- هنر نقاشی استاد فرشچیان: تناسب و هماهنگی میان لایه‌های جهان اجتماعی
- مطالعه جوامع ساده و ابتدایی: مردم شناسان
- جهان‌های اجتماعی غرب، اسلام، چین و هند: جهان‌های اجتماعی در عرض هم

(پایه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۲، ۳۰، ۳۵ و ۳۹)

۵۲- گزینه «۳»

(کنکور سراسری ۱۴۰۳ - نوبت اول اردیبهشت‌ماه)

هویت فرهنگی جهان اجتماعی هنگامی محقق می‌شود که در میان مردم عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید. هرگاه عقاید و ارزش‌ها اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند، دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود.
نکته: هویت فرهنگی جهان اجتماعی، پدیده‌ای گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است. هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هویت فرهنگی جهان اجتماعی، پدیده‌ای گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است.

گزینه «۲»: هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

گزینه «۴»: خاطره جمعی و سرنوشت مشترک انسان‌ها، بُعد تاریخی هویت جامعه را می‌سازد.

(پایه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۰ و ۱۰۶)

۵۳- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

ترتیب صحیح تحولات هویتی جهان اجتماعی در گزینه «۲» آمده است.
(پایه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۲)

۵۴- گزینه «۴»

(رانیا امیری)

شیوه حکومت	بر اساس فضیلت	بر اساس خواست و تعداد حاکمان
فرد	موناشرشی	تیرانی (استبدادی)
اقلیت	آریستوکراسی	الیگارشی
اکثریت	پولییتی (جمهوری)	دموکراسی

(پایه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۲۲)

۵۵- گزینه «۴»

(یاسین ساعری)

- «فقاقت» و «عدالت» دو عنصر برتر در فرهنگ اسلامی هستند.
- نخبگان غرب‌گرایی که به عملکرد نسل اول روشنفکران معترض بودند نسل دوم روشنفکران را شکل دادند. این گروه تحت تأثیر جریان‌های چپ در کشورهای اروپایی بودند.
- جنبش عدالتخانه از آن جهت که ساختار سیاسی جامعه را تغییر می‌داد یک انقلاب اجتماعی بود.

(پایه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان بریر، صفحه‌های ۱۰۸، ۱۱۲ و ۱۱۷)

۵۶- گزینه «۳»

(مهم‌موری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

(ب) براساس دیدگاه دوم، جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آنهاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

(د) طرفداران دیدگاه اول بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند. نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۷ و ۸)

۵۷- گزینه «۳»

(رانیا امیری)

- لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعار آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت. بر این اساس چالش فقر و غنا در کشورهای غربی شکل گرفت.

- در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی، رفتار خود را توجیه می‌کردند.

- مفاهیم شمال و جنوب عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به کار گرفته شد.

(پایه‌شناسی (۲)، پالش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۸، ۸۴، ۸۵، ۸۸ و ۸۹)

۵۸- گزینه «۲»

(مهم‌موری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

(ج) غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان، خوارزمشاهیان، مغولان و عثمانی که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند، نیز مانع می‌شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به طور کامل آشکار شود.

(د) در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند و از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند. (بدون قید ذکر شده است و شامل پیامدهای ارادی و غیر ارادی می‌شود).

(پایه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۷ و ۱۱۳)

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۹)

۵۹- گزینه «۳»

(فاطمه قربیان)

در سال ۱۹۸۹م سازمان ملل با طرح پیمان باسل تلاش کرد تا از انتقال زباله‌های کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر جلوگیری کند. اما برخی کشورهای غربی این پیمان را نپذیرفتند و برخی دیگر با دور زدن قوانین بین‌المللی، سوء استفاده از نیاز مالی و کم اطلاعی افراد یا دولت‌ها، همچنان به صدور زباله‌های خود به کشورهایی چون ساحل عاج، غنا، سومالی، نیجریه، مصر، هند، اندونزی و مغولستان مشغول‌اند.

- متفکران پسامدرن زمانی در اصول و مبانی فرهنگ غرب تردید کردند که سیاست و اقتصاد جهان غرب، ابعاد جهانی پیدا کرده و نیازمند علمی بود که حضور جهانی آن را توجیه کند اما اندیشه‌های پسامدرن این ظرفیت را نداشتند.

ناتوانی جهان غرب برای توجیه حضور جهانی خود، در شرایطی که اقتصاد و سیاستش، به این حضور نیاز دارد، بعد دیگری از بحران معرفتی - علمی است؛ یعنی ناسازگاری بین عملکرد اقتصادی و سیاسی غرب با توانمندی‌های معرفتی و علمی آن.

- بحران اقتصادی در صورتی که کنترل نشود، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود. بحران‌های اقتصادی در ابتدا به کشورهای غربی محدود می‌شدند و از عوامل داخلی آنها اثر می‌پذیرفتند، ولی با شکل‌گیری اقتصاد جهانی و کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی، این بحران‌ها که منطقه‌ای بودند به سرعت آثار و پیامدهای خود را در سطح جهان آشکار ساختند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۳، ۹۶ و ۱۰۰)

۶۰- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- پرسش‌نامه با پاسخ‌های چندگزینه‌ای از ابزار گردآوری اطلاعات در روش‌های کمی است.

- جهان اسلام طی سده‌های مختلف یا مانند آنچه در جنگ‌های صلیبی گذشت، به دفع مهاجمان پرداخت یا مانند آنچه در حمله مغول رخ داد، مهاجمان را درون خود جذب و هضم کرد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۰۵)

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۵، ۲۵ و ۳۷)

۶۱- گزینه «۲»

(سیدآرش مرتضائی‌فر)

موارد به‌ترتیب مربوط به روش‌های «مشاهده مشارکتی، قوم‌نگاری و مطالعه موردی» هستند.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۵۰ و ۵۱)

۶۲- گزینه «۳»

(آریتا پیرقی)

تشریح موارد:

گزینه «۱»: نادرست (نقطه ضعف این رویکرد است) - درست

گزینه «۲»: نادرست (نقطه قوت رویکرد تفسیری است) - نادرست (مربوط به سقوط ارزش‌ها)

گزینه «۳»: درست - نادرست (مربوط به سقوط ارزش‌ها)

گزینه «۴»: درست - درست

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی و نابرابری اجتماعی، ترکیبی)

۶۳- گزینه «۳»

(مریم فسروی رهنوی)

الف) طرفداران قشربندی اجتماعی یعنی مدل لیبرالی چنین می‌پندارند که نابرابری‌های اجتماعی نتیجه تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند، بنابراین عادلانه‌اند اما آن‌ها این واقعیت را نادیده می‌گیرند که نابرابری‌های اجتماعی همیشه نتیجه نابرابری‌های طبیعی نیستند.

ب) در رویکرد عادلانه مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود اما جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطه شروع رقابت را یکسان نماید.

پ) در رویکرد مخالفان قشربندی اجتماعی (مدل کمونیستی) عدالت اقتصادی اهمیت دارد و معتقدند که با توزیع برابر ثروت عدالت برقرار خواهد شد.

ت) در رویکرد مخالفان قشربندی (مدل کمونیستی) نقطه پایان رقابت عادلانه نیست.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۶)

۶۴- گزینه «۱»

(فاطمه رضائیان)

الف) اگر فرهنگ‌های غالب و اثرگذار فاقد ویژگی‌های مطلوب باشند؛ آنگاه جامعه جهانی با چالش‌ها و تضادهای درونی مواجه می‌شود.

ب) شرکت‌های بین‌المللی از طریق شبکه‌های عظیم اطلاعاتی، تغییرات اقتصادی را در سطح جهانی شناسایی و مدیریت می‌کنند.

ج) دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی از عقل ابزاری یا تجربی استفاده می‌کنند، از این نوع عقل در جامعه‌شناسی تبیینی استفاده می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۵ و ۶۸)

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۱۰۳)

۶۵- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

- مشاهده از بیرون اشاره به روش رویکرد تبیینی دارد.

- توصیف حالت‌های مختلف، از جامعه‌شناسی تفسیری سخن می‌گوید.

- آموزش شیوه صحیح کاری، در واقع همان تجویز کردن است که به هدف جامعه‌شناسی انتقادی اشاره دارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۳۷، ۳۸ و ۸۰)

روان‌شناسی

۶۶- گزینه ۲»

(عارله علیرضایی مقدم)

عبارت اول و پنجم درست هستند.

- تا زمانی که گزاره مورد نظر به شکل تجربی بررسی و تأیید نشده باشد، یک فرضیه است، اما بعد از اینکه به صورت تجربی بررسی و تأیید شود، به یک اصل یا قانون علمی تبدیل می‌شود.

- یک پزشک در اولین مواجهه خود با بیمار از او شرح حال می‌گیرد، به این صورت که سؤال می‌پرسد و پاسخ دریافت می‌کند. او بر اساس پاسخ‌های دریافت‌کرده، پرسش بعدی خود را معلوم می‌کند. بنابراین از روش مصاحبه که برخلاف گفت‌وگوی معمولی، هدفمند و سازمان یافته است، استفاده می‌کند.

تصحیح عبارت‌های نادرست:

عبارت دوم نادرست است؛ زیرا فرد در تأیید نماز خواندن به پژوهش‌هایی که در زمینه تأثیرات مدیریت‌ن انجام شده اشاره می‌کند، منبع او «روش علمی» یا «تجربه» است، نه دریافت درونی.

عبارت سوم نادرست است؛ زیرا حل مسئله میمون‌ها اشاره به «شناخت» یا «فراوندهای ذهنی» دارد که به شکل مستقیم قابل مشاهده نیست.

عبارت چهارم نیز نادرست است، زیرا تعریف عملیاتی باید به گونه‌ای باشد که متغیر مورد نظر به شکل دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری تعریف شود و همه افراد با مطالعه آن به برداشت یکسان و یا تقریباً یکسانی برسند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی، تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۱، ۱۲، ۱۹، ۲۰ و ۲۸)

۶۷- گزینه ۴»

(ممد رضا توکلی)

عبارت اول: واکنش کودک به همراه رفتار والدین با او، به عامل محیطی و یادگیری در رشد کودک اشاره دارد.

عبارت دوم: کودک در هفت سال اول باید آزاد باشد که بازی کند. باید عواطف و احساسات صحیح او را رشد داد و با رفتار خوب و گفتار پسندیده او را پرورش داد و بدون توقع اطاعت از او، سعی کرد که با عمل و گفتار صحیح از حس تقلیدش بهره گیرد.

عبارت سوم: با توجه به رشد آگاهی کودکان از هیجان‌های مختلف و واکنش اطرافیان، هیجان ساده به هیجان مرکب همچون احساس پشیمانی، سپاسگزاری و ترحم تعمیم می‌یابد.

عبارت چهارم: در ۸ ماهگی ترس از غریبه در کودک شکل می‌گیرد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۲، ۴۴، ۴۹ و ۵۰)

۶۸- گزینه ۴»

(مهمرب میبوی)

از آنجایی که سارا دانش‌آموز کلاس دهم است، بنابراین او در دوره نوجوانی قرار دارد.

عبارت موجود در گزینه ۱» درست است؛ در دوره نوجوانی اندام‌های داخلی بدن رشد قابل توجهی دارند؛ به‌طوری‌که اندازه و ظرفیت شش سه برابر و اندازه قلب دو برابر قبل می‌شود و حجم کلی خون افزایش پیدا می‌کند.

عبارت موجود در گزینه ۲» درست است؛ یکی از تفاوت‌های مهم دوره نوجوانی با دوره کودکی این است که نوجوانان به دنبال چگونگی تقویت حافظه خود هستند؛ به عبارت دیگر می‌خواهند چگونگی به حافظه سپردن اطلاعات را فرا بگیرند. به این نوع مهارت‌آموزی «فراحافظه» می‌گویند. این تلاش در دوره کودکی وجود ندارد.

عبارت موجود در گزینه ۳» درست است؛ رشد سریع شناختی در نوجوانی و جوانی باعث می‌شود که فرد بهتر بتواند درباره مسائل اخلاقی، ارزشی و دینی قضاوت کند و واکنش دقیق‌تری نشان دهد.

عبارت موجود در گزینه ۴» به دو دلیل نادرست است؛ اولاً در عبارت موجود در صورت سؤال به اینکه رشته تحصیلی سارا چیست اشاره نشده است. ثانیاً رویاپردازی در دوره نوجوانی امری طبیعی است و تنها استفاده زیاد و مکرر آن است که مضر است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۴، ۵۵، ۶۱ و ۶۳)

۶۹- گزینه ۴»

(عارله علیرضایی مقدم)

همه گزینه‌ها، به جز گزینه ۴» درست است.

رنگی کردن متن کتاب و خط کشیدن زیر آن‌ها، روش مفیدی برای خارج شدن از یکنواختی و از بین رفتن ثبات نسبی است؛ بنابراین اشاره به یکنواختی و ثبات نسبی دارد، نه تغییرات درونی محرک‌ها که در گزینه ۴» آمده است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۷۰، ۷۴ و ۷۶)

۷۰- گزینه ۴»

(هاثا احمدزاده)

- به توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در یک مدت زمان طولانی گوش‌به‌زنگی می‌گویند؛ در گوش‌به‌زنگی افراد، منفعلانه انتظار می‌کشند و از زمان رخ دادن اتفاق آگاه نیستند به همین دلیل خسته می‌شوند و اهمیت مسئله برای آن‌ها کم می‌شود.

- اصل مجاورت بیان می‌کند اشیای نزدیک به هم به عنوان یک گروه ادراک می‌شوند.

- اصل شباهت بیان می‌کند که اشیای مشابه (از نظر شکل، رنگ، اندازه و ...) به عنوان یک کل ادراک می‌شود.

(روان‌شناسی، احساس، توفه، ادراک، صفحه‌های ۷۸ و ۸۳)

۷۱- گزینه «۳»

(مفهم میبایی)

عبارت اول: در «پدیده نوک‌زبانی» فرد می‌گوید من پاسخ این سؤال را می‌دانم، اصطلاحاً در نوک زبان من است ولی نمی‌توانم بگویم. این پدیده در مرحله سوم حافظه یعنی بازیابی رخ می‌دهد (رد گزینه‌های ۱ و ۲).

عبارت دوم: پاسخ به سؤال «نام پدر شما چیست؟» مستلزم استفاده از حافظه معنایی و بلندمدت است (رد گزینه‌های ۱ و ۲).

عبارت سوم: این که منیژه نمی‌داند اتوبوسی که هر روز با آن به مدرسه می‌رود، چند صندلی دارد، به دلیل عدم رمزگردانی اطلاعات مربوط به اتوبوس است (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

عبارت چهارم: «سعی کنید در مورد متن چند سؤال کلیدی داشته باشید.» مربوط به مرحله «سؤال کردن» از «روش پس‌خبا» می‌باشد (رد گزینه‌های ۱ و ۲).

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۳ و ۹۵، ۹۷ و ۹۸ و ۱۰۲ و ۱۰۷)

۷۲- گزینه «۱»

(مفهم میبایی)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول نادرست است؛ در فشار روانی مثبت (مانند مصراع مذکور)، انگیزش و تلاش فرد برای رسیدن به هدف‌ها افزایش یافته، با موقعیت به چالش برخاسته و هنگام رسیدن به هدف، فشار روانی‌اش از بین می‌رود.

عبارت دوم درست است؛ دردهای بدن از علائم جسمانی فشار روانی است.

عبارت سوم نادرست است؛ هدف اصلی فرد در مقابله، حذف عامل فشارآور است که زندگی او را از حالت عادی خارج ساخته است.

عبارت چهارم درست است؛ افرادی که از این مقابله‌های ناسازگارانه استفاده می‌کنند، خود و دیگران را به خاطر مشکل سرزنش می‌کنند، عصبانی، پرخاشگر و یا افسرده و منفعل می‌شوند و موجب بروز فشارهای روانی بیشتری می‌گردند که اثرات آن‌ها وخیم‌تر و عظیم‌تر از فشار روانی اولیه است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۹۶ تا ۱۹۸ و ۲۰۲)

۷۳- گزینه «۳»

(مفهم میبایی)

مسئله مذکور به دلایل زیادی یک مسئله خوب تعریف شده است؛ از جمله این دلایل عبارتند از: مسئله، ابهام زیادی ندارد، علل متعددی ندارد، می‌توان رسیدن به هدف را تضمین کرد و ...

تصحیح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: طبق ویژگی چهارم مسئله (در مسئله موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد)، اگر قرار باشد به رتبه مطلوبی برسید، شناخت تراز و رتبه فعلیتان به شما کمک می‌کند تا موانع احتمالی را به‌خوبی بشناسید و راه‌حل‌های بهتری ارائه دهید.

گزینه «۲»: معلمان می‌توانند برای تعمیم‌پذیر شدن یادگیری، از یادگیری‌های مبتنی بر حل مسئله استفاده کنند.

گزینه «۴»: وقتی گفته می‌شود «بیا از زاویه دیگری به این مسئله نگاه کنیم» در واقع می‌خواهیم نوع نگاه به مسئله را تغییر دهیم.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۶ تا ۱۱۸ و ۱۲۲)

۷۴- گزینه «۳»

(هاثا اهمرزازه)

روش به‌کار رفته در این مسئله روش تحلیلی است که نیازمند محاسبات ذهنی و استدلال‌های منطقی است و به دلیل زمانبر بودن این روش و محدودیت در زمان، مردم تمایل کمتری به استفاده از این روش دارند.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۲۴ تا ۱۲۷ و ۱۳۰)

۷۵- گزینه «۴»

(مفهم میبایی)

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف: ملاک تصمیم‌گیری تهمنه «خطر» است.

ت: ملاک تصمیم‌گیری مشخص نیست و هم‌چنین انتخاب رئیس‌جمهور، هرچند دارای دو اولویت است، اما یکی از تصمیم‌گیری‌های مهم و پیچیده زندگی مردم است.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۳۹ تا ۱۴۱)

۷۶- گزینه «۳»

(همیرشا توکلی)

عبارت اول: ملاک پاسخگویی به این سؤال، تصمیم ناگهانی و پشیمانی بعد از آن است که نشان می‌دهد تصمیم‌گیری این گزاره از نوع تکانشی است.

عبارت دوم: عواملی مثل ترسیدن، دست کم گرفتن خود و ... و نیز نداشتن اعتماد به نفس کافی از موانع تصمیم‌گیری هستند که به‌طور کلی تحت «عامل کوچک شمردن خود» جمع می‌شوند.

عبارت سوم: اذیت و آزار دیگران یکی از موقعیت‌های پرخطر تصمیم‌گیری است.

عبارت چهارم: وقتی هر دو تصمیم مد نظر برای ما مطلوب باشد، در تعارض گرایش/گرایش گرفتار می‌شویم.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۹، ۱۵۱ و ۱۵۳)

۷۷- گزینه «۳»

(عارله علی‌رضایی مقدم)

عبارت دوم و چهارم درست است.

در عبارت دوم، رفتار مینا تحت تأثیر انگیزه بیرونی و رفتار مبینا تحت تأثیر انگیزه درونی است و رفتاری که با انگیزه درونی برانگیخته شده باشد، ماندگاری بیشتری دارد؛ بنابراین رفتار مبینا با ماندگاری بیشتری همراه است.

عبارت چهارم بیانگر این است که انسان و حیوان، در پاسخ به نیازهای زیستی، عوامل انگیزشی مشترکی دارند، اما انسان، برخلاف حیوان، تابع عامل توانمندتری است که «نگرش» نام دارد. نگرش همان مجموعه عوامل فرازیستی است که باعث به حرکت در آوردن رفتار و شناخت می‌شود.

تصحیح عبارت‌های نادرست:

در عبارت اول، عامل برانگیزاننده تدریس، کسب درآمد است که یک منبع انگیزش بیرونی است و عامل برانگیزاننده مسافرت، یک میل درونی است؛ پس منبع انگیزش آن نیز درونی می‌باشد.

عبارت سوم نیز نادرست است؛ زیرا اشاره به این دارد که در کنار خواسته‌ها آنچه رفتار انسان را کنترل می‌کند، نگرش است.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۰ تا ۱۶۴)

۷۸- گزینه «۴»

(فسین سهرابی)

تشریح عبارت:

الف) این آیه اشاره به تفاوت باور (شناخت) با رفتاری که مردم انجام می‌دهند دارد؛ بنابراین ناهماهنگی شناختی را توضیح می‌دهد.

ب) در ترافیک ماندن در اختیار بردیا نیست بنابراین تسلطی هم در تغییر یا ایجاد آن ندارد و خارج از اختیار اوست؛ بنابراین اسناد او نوعی از اسناد بیرونی است.

ج) وقتی افراد به تکلیفی مشغول می‌شوند انتظار دارند نتایج خوبی از رفتار و کارهایشان به دست بیاورند؛ زمانی که بین آن کار و نتایج به دست آمده رابطه‌ای نمی‌بینند، دچار درماندگی آموخته شده می‌شوند.

د) نظام باورهای هر فرد و جامعه، موتور محرکه قوی جهت دستیابی به هدف‌های فردی و جمعی است.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۵، ۱۶۹، ۱۷۴، ۱۷۶ تا ۱۷۹)

۷۹- گزینه «۲»

(همیدرضا توکلی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فردی که چنین وضعیتی دارد و نزدیک به مرگ است، در قسمت ناتوانی‌های عمده ناشی از بیماری یا ناتوانی کامل و شدید قرار دارد. گزینه «۲»: یکی از هدف‌های روان‌شناسی سلامت، پیشگیری و درمان بیماری‌ها است. علاوه بر این، حفظ سلامتی و ارتقای آن هم مد نظر است؛ یعنی اینکه فرد در هر نقطه‌ای از پیوستار قرار داشته باشد، نه تنها باید بتواند جایگاه خود را حفظ کند، بلکه باید تلاش کند به نقطه بالاتر، که به سلامت کامل نزدیک‌تر است، برسد.

گزینه «۳»: فردی که در زندگی توانسته با انتخاب شیوه‌ای صحیح و سالم، از بروز بیماری‌ها در خود پیشگیری کند، در انتهای راست پیوستار (قسمت سبز شیوه زندگی بسیار سالم) یعنی سلامت کامل قرار می‌گیرد.

گزینه «۴»: در روان‌شناسی سلامت، اعتقاد بر این است که بیماری یا سلامت دو جنبه جداگانه نیستند، بلکه از سلامت کامل تا مرگ، یک پیوستار وجود دارد که هر یک از ما بر روی یکی از نقاط پیوستار جای می‌گیریم.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۸۹ و ۱۹۰)

۸۰- گزینه «۲»

(مهمرب میبوی)

عبارت اول درست است؛ از آنجایی که در عبارت به چرایی استرس و اضطراب در بزرگسالی اشاره شده است، بنابراین مربوط به تبیین است.

عبارت دوم درست است؛ طبق شکل صفحه ۳۸ کتاب درسی، بیشترین تغییرات رشدی در دوره «طفولیت» یا همان دو سال اول زندگی است.

عبارت سوم نادرست است؛ از آنجایی که در این عبارت یک ادراک بدون احساس داریم، بنابراین با «توهم» مواجه هستیم.

عبارت چهارم درست است؛ زمان ذخیره‌سازی اطلاعات در سؤال اول مربوط به چند سال پیش و در سؤال دوم مربوط به چند ساعت پیش است.

(روان‌شناسی، ترکیبی، صفحه‌های ۱۴، ۳۸، ۸۲ و ۹۳)

زبان عربی

۸۱- گزینه «۲»

(مبهر بگلری)

«رَبِّ» (یا رَبِّی): ای پروردگار من، پروردگارا / «اجْعَلْنی ... و مِن ذُرِّیَّتِی»: مرا و فرزندانم را قرار ده (رد گزینه «۱») / «مُقِیْمَ الصَّلَاةِ»: برپای دارنده نماز (رد سایر گزینه‌ها) / «رَبَّنَا»: ای پروردگار ما، پروردگارا / «تَقَبَّلْ»: بپذیر، قبول کن / «دُعَاءِ»: دعای مرا (رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

(ترجمه)

۸۲- گزینه «۴»

(ولی بریبی - ابهر)

«علینا أن نعلم أن... ما باید بدانیم که / «الحفاظ علی»: نگهداری از / «المرافق العامة»: تأسیسات عمومی / «فی المدینة»: در شهر (رد گزینه «۳») / «لیس واجب الدولة فقط»: فقط وظیفه دولت نیست (رد گزینه‌های «۲» و «۳») / «واجبات الدولة و المواطنین المُشتركة»: وظایف مشترک دولت و شهروندان (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۸۳- گزینه «۴»

(ممیر رضا قانرا مینی - اصفهان)

«إذا»: هرگاه، اگر / «أراد ... الطَّیران»: بخواهد پرواز کند، اراده کند بپرد / «السمک الطَّائر»: ماهی پرنده / «فوق سطح الماء»: بر فراز (روی) سطح آب (رد گزینه «۱») / «استعان»: یاری می‌جوید، کمک می‌خواهد (رد گزینه «۳») / «زَعَانِفُ کَبِیرَة»: باله‌هایی بزرگ، باله‌های بزرگی (رد سایر گزینه‌ها) / «تعمل»: عمل (کار) می‌کنند / «کجناخین»: همچون دو بال، همچون بال‌ها (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «تکون الزَّعَانِف»: آن باله‌ها هستند، این باله‌ها هستند (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «مساعدته»: یاورش، کمک‌کننده‌اش / «مِن أعدائه»: از دشمنانش (رد گزینه «۳»)

نکات مهم درسی:

۱) هرگاه اسمی به صورت نکره بیاید و همان اسم دوباره همراه «ال» تکرار شود، معمولاً می‌توان «ال»ش را «این» یا «آن» ترجمه کرد.
۲) در ترجمه ترکیب وصفی که از دو اسم نکره تشکیل شده است، «ی» نکره را به صفت یا موصوف می‌دهیم. مثال: «زَعَانِفُ کَبِیرَة»: باله‌هایی بزرگ، باله‌های بزرگی

(ترجمه)

۸۴- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیرودی)

«مفردات»: واژگانی (رد گزینه «۴») / «تَطَقَّهَا العرب»: عرب‌ها آن را بیان کردند (رد گزینه «۴») / «وَفَقَّأَ لَ»: بر اساس / «أَلْسِنَتِهِم»: زبان‌های خود / «قد أَحْدَثَتْ» (فعل ماضی مجهول): ایجاد شده است (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «تَغِیْرَاتٌ»: دگرگونی‌هایی / «فِی أَصْوَاتِهَا وَ أَوْزَانِهَا»: در صداها و وزن‌هایش / «مِنَ الْمُؤَكَّدِ»: قطعاً، مسلماً / «تَأَثَّرُوا بِهَا»: از آن تأثیر پذیرفتند، تحت تأثیر آن قرار گرفتند (رد گزینه‌های «۲» و «۴»)

(ترجمه)

۸۵- گزینه «۱»

(سید مرمعلی مرتضوی)

«کاد ... یملاً»: نزدیک بود پر کند، چیزی نمانده بود پر نماید (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «یَطْفِئُ»: خاموش کند (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «نورَ عینی»: نور چشمم / «حَتَّى أُرَدَّتْ»: تا اینکه خواستم (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «أُبَحِّثَ عن زاویه»: دنبال گوشه‌ای بگردم / «أَخْتَفِی»: (جمله وصفیه) که پنهان شوم (رد گزینه‌های «۲» و «۳») / «وَجَعِی العمیق»: درد عمیق، درد عمیق خود (رد گزینه «۲») / «وَأَجْهَتْ»: روبه‌رو شدم (رد گزینه «۳») / «بشجاعة»: با شجاعت (رد گزینه «۳») / «مَرَّةً أُخْرَى»: یک بار دیگر (رد گزینه‌های «۲» و «۴»)

(ترجمه)

۸۶- گزینه «۳»

(روح‌الله گلشن)

«خطأ الواحد» ترکیبی اضافی به معنای «اشتباه یک فرد» است، اما در ترجمه به صورت ترکیب وصفی (خطأ واحد: یک اشتباه) آمده که نادرست است؛ ضمناً «یفشل»: شکست می‌خورد» فعل مضارع است نه آینده.

(ترجمه)

۸۷- گزینه «۲»

(ممیر رضا قانرا مینی - اصفهان)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «کار بر روی» به صورت زائد و اضافی آمده است و معادل عربی آن قبل از «تَطْوِیر» نیامده است. همچنین ترجمه صحیح «سَوْفَ نَعْمَلُ» علیها» به صورت «بر روی آن کار خواهیم کرد» است.
گزینه «۳»: با توجه به اینکه مستثنی‌منه در این گزینه حذف شده است و «إِلَّا» به صورت «تنها» ترجمه شده است، «لَا یَسْعَى» باید به صورت مثبت (تلاش می‌کند) ترجمه شود.

گزینه «۴»: «اللذات الدتیویة» ترکیب وصفی به معنای «لذت‌های دنیوی» است و نباید به صورت ترکیب اضافی (لذت‌های دنیا) ترجمه شود. همچنین ترجمه «لا تعمر» به صورت «ماندگار نمی‌شود» صحیح است.

نکات مهم درسی:

هنگامی که پیش از «إِلَّا» جمله منفی آمده و مستثنی‌منه ذکر نشده باشد، می‌توانیم عبارت را به صورت مثبت و مؤکد نیز ترجمه کنیم. در این حالت «إِلَّا» به معنای «فقط، تنها» می‌آید.

(ترجمه)

۸۸- گزینه «۱»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: «هذا» برای مفرد مذکر به کار می‌رود در حالی که «الناس» جمع است و باید «هؤلاء» برای آن به کار رود.

گزینه «۳»: «فَتَشَوْا» ماضی است و «قد» همراه ماضی، معنای «گاهی» نمی‌دهد، بلکه آن را تبدیل به ماضی نقلی می‌کند.

گزینه «۴»: فعل «يُفْتَشُ» به صورت مجهول به کار رفته و نادرست است، در این گزینه «بواسطة هذا» هم نادرست است.

(ترجمه)

۸۹- گزینه «۳»

(مفرد ضا سوری - نه‌اونر، سیر مفعول علی مرتضوی)

عبارت صورت سؤال می‌گوید پیامد صبر بر سختی‌ها، ایجاد گشایش در امور است، نزدیک‌ترین بیت به این مفهوم، بیت گزینه «۳» است.

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

پدر و مادر باید در تربیت فرزندان خود بسیار بکوشند، همانطور که اسلام بر تربیت فرزندان تأکید می‌کند. چرا که تربیت درست آنان سلامت جامعه و پیشرفت آن را تضمین می‌نماید. بی‌تردید تربیت کاری دشوار و تلاشی است که به زمان نیاز دارد و این کار، از بهترین کارهایی است که پدر و مادر به آن می‌پردازند. تربیت، فرزند را برای انجام نقش خود به نفع خودش و جامعه و امتش آماده می‌کند و بی‌شک اقدام هر انسانی به (ایفای) نقش خود باعث پیشرفت او و جامعه‌اش از نظر اخلاق، ایمان و سازندگی می‌شود. و هر کس نقش خود را در خانواده و جامعه ایفا نکند، پس نتیجه، همان شکست و زیان است. قطعاً تربیت، امنیت فکری فرزند را محقق می‌سازد و او را از اشتباهات و گناهان دور می‌کند و او را در رویارویی با افکار منفی حمایت می‌کند. همینطور او را به اخلاق برتر همچون فداکاری و بردباری و بخشش و خیرخواهی برای دیگران آراسته می‌کند. تربیت منحصر و محدود به پدر و مادر نیست بلکه در کنار خانواده، مسؤولیتی برای مدرسه و مساجد و دوستان و رسانه‌ها همچون تلویزیون و روزنامه‌ها است.

۹۰- گزینه «۳»

(ولی بربری - ابهر)

مطابق متن، تربیت صحیح باعث می‌شود که «فرزند به ایفای نقش خود به سود خودش و جامعه بپردازد!»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ترجمه عبارت: فرزند خودش را برای تربیت آماده کند! (نادرست)

گزینه «۲»: ترجمه عبارت: فرزندان فقط برای خودشان خیرخواهی داشته باشند! (نادرست)

گزینه «۴»: ترجمه عبارت: فرزندان هر کار دشواری را که به وقتی طولانی نیاز دارد، قبول کنند! (نادرست)

(درک مطلب)

۹۱- گزینه «۲»

(ولی بربری - ابهر)

ترجمه عبارت: فرزند با دشواری‌هایی مواجه می‌شود و فقط تربیت درست، قدرت او را برای مواجهه با آن‌ها می‌افزاید! (نادرست)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ترجمه عبارت: برتری دادن دیگران بر خود، از اخلاق پسندیده‌ای است که تربیت شایسته را منعکس می‌کند! (درست)

گزینه «۳»: ترجمه عبارت: فرزندان همان جوانان آینده‌امّت هستند پس برای ساخت جامعه‌ای موفق باید، به تربیتشان اهتمام بورزیم! (درست)

گزینه «۴»: ترجمه عبارت: نقش خانواده در ایجاد رفتار کودکان، از زمانی که کوچک هستند، بزرگ است! (درست)

(درک مطلب)

۹۲- گزینه «۱»

(ولی بربری - ابهر)

متن بر منحصر کردن پدر و مادر به تربیت فرزند تأکید ندارد، بلکه سایر بخش‌ها از جمله مدارس، مساجد، دوستان و رسانه‌ها را در امر تربیت درست، مسؤول می‌داند.

(درک مطلب)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «مِنَ النَّاجِحِينَ» خبر از نوع جار و مجرور است.
گزینه ۲: «صَابِرُونَ» نقش خبر را دارد و صفت ندارد. «الْحَمِيمُونَ» نقش صفت را برای مبتدا (أَحَبَّة) دارد.
گزینه ۴: «جَمِيلٌ» نقش خبر را دارد و صفت ندارد. «الْعَزِيزُ» نقش صفت را برای مضاف‌الیه (صَدِيق) دارد.

(انواع جملات)

۹۸- گزینه ۱

(مصدر کرمی نیا - رفسنجان)

«لِ» در اول جمله و بر سر یک فعل آمده است و در ترجمه، معنای «باید» می‌دهد، پس قطعاً از نوع امر است. در گزینه‌های «۲» و «۳»، «لِ» برای ایجاد ارتباط میان دو فعل آمده است (از نوع ناصبه و به معنی «تا، تا اینکه» است)، همچنین در گزینه «۴»، «لِ» بر سر یک اسم آمده و از حروف جر است.

(قواعد فعل)

۹۹- گزینه ۴

(ولی بریی - ابهر)

در گزینه «۴»، «لَا» برای نفی جنس و به معنای «هیچ... نیست» است، زیرا «تظاهر» یک اسم است (مصدر باب تفاعل می‌باشد) و علامت فتحه نیز گرفته است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «لَا» معنای عطف دارد و شرایط لای نفی جنس را ندارد.
گزینه ۲: «لَا» نمی‌تواند نفی جنس باشد، چون اسم لای نفی جنس باید حتماً علامت فتحه بگیرد و بدون تنوین بیاید.
گزینه ۳: «لَا» برای نفی فعل مضارع است.

(انواع جملات)

۱۰۰- گزینه ۴

(مصدرها سوری - نهاوند)

«مَجْدًا» حال است برای مرجع حال «ذَٰلِكَ الْعَالَمِ».

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «مُبَشِّرِينَ» نمی‌تواند حال باشد، زیرا مرجع حال (نَبِیِّینَ) باید معرفه باشد. («نَبِیِّینَ مُبَشِّرِينَ» موصوف و صفت است).
گزینه ۲: «بَعِیدِینَ» خبر «كَانَ» است و حال نیست.
گزینه ۳: «مَتَأَخَّرِینَ» خبر است و باید مرفوع بیاید (متأخرون)، دقت کنید کلّ جمله (و هم متأخرون) حال محسوب می‌شود.

(حال)

۹۳- گزینه ۲

(سیر مفرعلی مرثوی)

«مَجْهُولٌ»، نائب فاعله ... «نادرست است». «يُؤَكِّدُ» فعل مضارع معلوم است، «لِلْإِسْلَامِ» نیز فاعل آن است.

(تلیل صرغی و اعراب)

۹۴- گزینه ۴

(سیر مفرعلی مرثوی)

«بِعَلَامَةِ الْكُسْرَةِ» نادرست است. «الْآخِرِينَ» جمع مذکر سالم است، بنابراین علامت مجرور بودنش، حرف «ياء» است، نه کسره!

(تلیل صرغی و اعراب)

۹۵- گزینه ۱

(مصطفی قریمی فرد)

تشریح موارد نادرست:

۱) «اجتماع» به صورت «اجتماع» (ت) درست است. (زیرا مصدر باب افتعال است).
۲) «يَتَجَلَّى» به صورت «يَتَجَلَّى» (ل) درست است. (زیرا فعل مضارع از باب تَفَعَّل است).

(ضبط حرکات)

۹۶- گزینه ۲

(سیر مفرعلی مرثوی)

در این گزینه، «لیتینی» و «یعبجینی» هر دو نون وقایه دارند.

نکات مهم درسی:

۱) نون وقایه بین «فعل و ضمیر (ی)» یا بین «حرف و ضمیر (ی)» می‌آید.
۲) دقت کنید وقتی حرف «ن» جزء ریشه فعل باشد، از نوع وقایه نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: فقط «أخبرینی» نون وقایه دارد.
گزینه ۳: فقط «یعبجینی» نون وقایه دارد.
گزینه ۴: فقط «إتینی» نون وقایه دارد.

(قواعد فعل)

۹۷- گزینه ۳

(همیدرضا قانرازمینی - اصفهان)

در این گزینه، «طَلَّابٌ» نقش خبر را دارد و «مُحِبُّوْنَ» صفت آن است. (ترجمه: همکلاسی‌هایی که به درس خواندن اهتمام می‌ورزند، دانشجویانی دوست‌داشتنی نزد استادانشان در دانشگاه هستند!)

نکات مهم درسی:

۱) خبر، کلمه یا کلماتی است که معنای مبتدا را کامل می‌کند.
۲) خبر به سه صورت در جمله اسمیه می‌آید:

«اسم»، «فعل»، «جار و مجرور»

تاریخ

۱۰۱- گزینه «۳»

تشریح سایر گزینه‌ها:

(مریم فسروی دهنوی)

گزینه «۱»: دارا بودن موانع طبیعی فقط مربوط به چین می‌باشد که به دلیل آن از موقعیت خاصی برخوردار است.

گزینه «۲»: دشت‌های حاصلخیز وسیع مربوط به روم می‌باشد.

گزینه «۴»: عقاید کنفوسیوس در چین رواج داشت.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان؛ میراث بشری، ترکیبی)

۱۰۲- گزینه «۱»

(محمدرضا ابوالحسنی)

در جنگ‌های بین ایران و روم در زمان شاپور یکم ساسانی، گردیانوس امپراتور روم کشته شد و والریانوس امپراتور روم به اسارت درآمد.

(تاریخ (۱)، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌های ۹۳، ۹۴ و ۹۶)

۱۰۳- گزینه «۲»

(تابان صیقلی)

الف) کورش بزرگ بنیان‌گذار حکومت هخامنشی، شیوه جدیدی از فرمانروایی خردمندانه را که مبتنی بر احترام به دین و فرهنگ مردم سرزمین‌های فتح شده و مشارکت آنان در حکومت بود، ارائه کرد.

ب) داریوش بزرگ و اردشیر بابکان هر دو در سنگ‌نوشته‌های خود می‌گویند که پادشاهی را از اهوره‌مزدا دریافت کرده‌اند.

ج) نیروی دریایی ساسانی از ابتدای تأسیس سلسله ساسانیان به وجود آمد. اردشیر بابکان و جانشینان او از نیروی دریایی برای برقراری امنیت و تحکیم سلطه خود بر خلیج فارس و دریای عمان و سواحل جنوبی آن استفاده کردند.

د) از اقدام‌های بزرگ داریوش یکم تأسیس نیروی دریایی بود. به تدبیر این شاه، چندین پایگاه دریایی در خلیج فارس، دریای سرخ و دریای مدیترانه به وجود آمد.

تکته مهم درسی: حمورابی پادشاه بین‌النهرین نیز همچون داریوش و اردشیر بابکان مدعی بود پادشاهی او هدیه و خواست خداوند است.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی، صفحه‌های ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۰۶ و ۱۰۷)

۱۰۴- گزینه «۴»

(علیرضا پدرازی)

- حکومت ساسانی، دین زرتشتی را دین رسمی ایران اعلام کرد، با این اقدام، دین و سیاست به هم گره خوردند.

- آزادی ادیان در قلمروی اشکانیان باعث شد تا آیین بودایی در آن دوره به ایران نفوذ پیدا کند.

(تاریخ (۱)، دین و اعتقادات، صفحه‌های ۱۳۲ و ۱۳۳)

۱۰۵- گزینه «۳»

(سیدآرش مرتضائی‌فر)

تشریح موارد نادرست:

ب) ابوبکر و عمر در زمان زمامداری خویش تا حدودی مراقب بودند که عدالت را میان افراد و گروه‌های مختلف مسلمانان رعایت کنند و از هر دو گروه مهاجر و انصار افرادی را به سمت‌های فرماندهی سپاه و حکومت شهرها و نواحی مختلف قلمرو خلافت برمی‌گزیدند.

ه) خلیفه اول پیش از مرگ، عمر بن خطاب را طی وصیت‌نامه مکتوبی به جانشینی معرفی کرد. خلیفه دوم، شورایی شش نفره تشکیل داد و اعضای آن را مأمور کرد که از میان خود یک نفر را به عنوان خلیفه برگزینند.

(تاریخ (۲)، تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین، صفحه‌های ۳۴ تا ۴۶، ۴۹ و ۵۱)

۱۰۶- گزینه «۴»

(محمدرضا یعقوبی)

بخش عمده‌ای از اصلاحات غازان‌خان، از جمله اصلاح قوانین مالیاتی، بازسازی قنات‌ها و شبکه‌های آبیاری و اصلاح نظام زمین‌داری، به منظور پیشرفت و رونق فعالیت‌های بخش کشاورزی انجام گرفت.

(تاریخ (۲)، حکومت، جامعه و اقتصاد در عصر مغول - تیموری، صفحه‌های ۱۱۳، ۱۱۶، ۱۱۸ و ۱۲۲)

۱۰۷- گزینه «۲»

(تابان صیقلی)

تشریح موارد نادرست:

ب) در عصر رنسانس و قرون جدید (عصر مدرن)، نگرش علمی اروپاییان در نتیجه آشنایی آنان با پیشرفت‌های علمی مسلمانان و اشاعه اندیشه‌های اومانیستی تغییر کرد. به تدریج علوم طبیعی و روش‌های علمی مبتنی بر تجربه و مشاهده در کانون توجه طالبان علم و معرفت قرار گرفت و نظریات علمی جدیدی مطرح شد و اختراعات مهمی نیز صورت گرفت.

د) اختراع خیش آهنی، بهره‌گیری وسیع از اسب در امور زراعی و استفاده درست از کود حیوانی موجب بهبود کشاورزی و افزایش محصول شد. با این حال افزایش تولید محصول همچنان محدود بود؛ زیرا هر سال حدود یک سوم تا نیمی از زمین به منظور بازیابی قوت زمین زیر کشت نمی‌رفت. قحطی و گرسنگی پیوسته (نه گاهی اوقات) اتفاق می‌افتاد و وضعیت نامناسب جاده‌ها و حمل و نقل موجب تشدید آن می‌شد.

(تاریخ (۲)، اروپا در قرون وسطا و عصر مدرن، صفحه‌های ۱۶۵، ۱۷۷، ۱۷۹ و ۱۸۳)

۱۰۸- گزینه «۳»

(علیرضا پدرازی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: یعقوب لیث صفاری در ابتدای فعالیت خود در سیستان با خوارج جنگید.

گزینه ۲: یعقوب بدون تأیید و اجازه خلیفه عباسی قدرت را به دست گرفت.

گزینه ۴: هم‌زمان با به قدرت رسیدن عمرو لیث، خصومت میان صفاریان و خلافت عباسی کم شد.

(تاریخ (۲)، ظهور و گسترش تمدن ایرانی - اسلامی، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۲)

۱۰۹- گزینه ۴

(مریم فسروی دهنوی)

الف) از آنجا که زنان مسئولیت گردآوری دانه‌های گیاهان را بر عهده داشتند، به احتمال زیاد کشت دانه توسط آنان شروع شده است.

ب) به احتمال زیاد تمدن مینوسی در اثر کشمکش با اقوام مهاجر از بین رفته است.

ج) عده‌ای از مورخان احتمال می‌دهند که اقوام هند و اروپایی نخست در علفزارهای واقع در شمال شرق فلات ایران و جنوب روسیه در حوالی دریاچه آرال می‌زیسته‌اند.

د) به احتمال بسیار زیاد برخی داستان‌های شاهنامه مانند داستان «بیژن و منیژه» اصل و ریشه اشکانی دارند.

(تاریخ (۱)، ترکیبی، صفحه‌های ۳۳، ۵۱، ۸۰ و ۱۳۹)

۱۱۰- گزینه ۳

(مهمرب ابوالحسنی)

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) آقا محمد خان پس از لشکرکشی به خراسان، به منظور برقراری امنیت به منطقه قفقاز لشکرکشی کرد و در آنجا به دست چند تن از همراهانش کشته شد.

د) اولین صدر اعظم ناصرالدین شاه، امیرکبیر بود؛ درحالی‌که برنامه‌های میرزا حسین خان سپهسالار در دادن امتیازات به انگلستان و روسیه به دلیل مخالفت‌های داخلی به نتیجه نرسید.

تکات مهم درسی:

در مورد «ب»، پس از قائم مقام فراهانی، حاجی میرزا آقاسی به عنوان وزارت رسید و در دوران صدارت او نفوذ و دخالت‌های روسیه و انگلستان در ایران افزایش یافت.

در مورد «ج»، اداره ایالت آذربایجان به مرکزیت شهر تبریز، همواره به عهده ولیعهد بود.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۳۳، ۳۵، ۳۶ و ۳۸)

۱۱۱- گزینه ۴

(سیدآرش مرتضایی‌فر)

تشریح موارد نادرست:

الف) در سال ۱۳۰۴ ماده واحده‌ای به صورت طرح در مجلس شورای ملی مطرح شد که در آن خلع قاجاریه از سلطنت و سپردن حکومت موقت به رضاخان خواسته شده بود. در این ماده واحده پیش‌بینی شده بود که پس از

خلع قاجاریه، مجلس موسسان برای تغییر چند ماده از قانون اساسی تشکیل خواهد شد و تکلیف قطعی سلطنت را تعیین خواهد کرد.

د) بی نتیجه ماندن قرارداد ۱۹۱۹ این نکته را به انگلیسی‌ها یادآور شد که آگاهی مردم به خصوص بعد از ماجرای مشروطه بالا رفته و نمی‌توانند مانند هندوستان ایران را به خاک بریتانیا اضافه کنند.

(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضاشاه، صفحه‌های ۹۲، ۹۳ تا ۹۶ و ۹۸)

۱۱۲- گزینه ۱

(مهمربوری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) اوج حماسه دفاع مقدس ملت ایران در عملیات «بیت المقدس» و با آزادی خرمشهر از اسارت دشمن بعثی رقم خورد و برگ زرینی در دفاع از ایران در تاریخ معاصر ثبت شد.

ج) شورای امنیت سازمان ملل متحد، چند روز بعد از شروع جنگ تحمیلی با صدور قطعنامه ای، بدون آنکه تجاوز نیروهای بعثی به خاک ایران را محکوم کند و از دولت متجاوز بخواهد که از مناطق اشغالی عقب‌نشینی نماید، تنها دو کشور را به خودداری از ادامه جنگ و تلاش برای حل مسالمت آمیز اختلافات فراخواند.

(تاریخ (۳)، جنگ تحمیلی و دفاع مقدس، صفحه‌های ۱۵۵ تا ۱۵۷)

۱۱۳- گزینه ۴

(هیبه ممبی)

تاریخ علمی است که به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته می‌پردازد و علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان را بررسی و تحلیل می‌کند.

تشریح عبارت‌ها:

الف) درباره تاریخچه گاه‌شماری در ایران است و ربطی به علم تاریخ ندارد.

ب) درباره شیوه تاریخ‌نگاری است.

ج) به بررسی نقش علم در تاریخ‌نگاری می‌پردازد و درباره علم تاریخ درست است.

د) جنبه فرهنگی زندگی اجتماعی انسان‌ها را در گذشته بررسی می‌کند که از اهداف علم تاریخ است.

(تاریخ (۱)، تاریخ، زمان و مکان، صفحه‌های ۲ و ۱۴)

(تاریخ (۲)، روش پژوهش در تاریخ، بررسی و سنجش اعتبار و شواهد و مدارک، صفحه‌های ۱۴ و ۱۸)

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۳)

جغرافیا

۱۱۴- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

سؤال، صرفاً با بخش دوم گزینه‌ها که مربوط به علل پیدایش دشت‌هاست، قابل حل می‌باشد؛ پس علل پیدایش آن‌ها را مرور می‌کنیم:

علل پیدایش دشت‌ها:

(۱) برخی دشت‌ها در هنگام چین خوردگی‌ها و در حد فاصل تاقدیس‌ها (در میان ناودیس‌ها)، ایجاد شده‌اند. (مانند دشت کاکان فارس)

(۲) برخی دشت‌ها بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به وجود آمده است. (مانند دشت نهاوند در همدان)

(۳) پاره‌ای از دشت‌ها حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند. (مانند ماهی‌دشت در کرمانشاه و دشت ارژن در فارس)

(۴) برخی دشت‌ها در نتیجه گسل خوردگی و فرونشست بخشی از پوسته زمین شکل گرفته‌اند که فرسایش بادی و آبی، ناهمواری‌های جدیدی در سطح آن‌ها تشکیل داده است. (مانند دشت لوت)

نکات مهم درسی:

(۱) دو توده کوهستانی به نام‌های سه‌پند و سبلان، بر اثر فعالیت‌های آتش‌فشانی به وجود آمده‌اند؛ همچنین فعالیت‌های آتش‌فشانی در دوره کواترنر سبب شکل‌گیری قلّه دماوند شده است.

(۲) کوه هزار مسجد جزء کوه‌های شمال خراسان است که در شمال شرقی ایران قرار دارند.

(مغرافیای ایران، ناهمواری‌های ایران، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۵ و ۳۰)

۱۱۵- گزینه «۱»

(مریم قسروی دهنوی)

ابتدا رشد طبیعی جمعیت را محاسبه می‌کنیم:

$$\begin{aligned} \text{رشد طبیعی جمعیت} &= \frac{\text{تعداد مرگ و میر} - \text{تعداد موالید}}{\text{کل جمعیت}} \times 100 \\ &= \frac{370,000 - 420,000}{50,000,000} \times 100 = -1/4 \end{aligned}$$

با توجه به فرمول رشد طبیعی و مطلق جمعیت می‌توان نوشت:

$$\text{رشد مطلق} = \text{رشد طبیعی} \pm \left(\frac{\text{میزان مهاجرت}}{\text{کل جمعیت}} \times 100 \right)$$

$$3/6 = -1/4 + x \Rightarrow x = -5/6$$

$$\frac{\text{میزان مهاجرت}}{\text{کل جمعیت}} \times 100 = -5/6 \Rightarrow \frac{\text{میزان مهاجرت}}{50,000,000} \times 100 = -5/6$$

$$\text{میزان مهاجرت} = -250,000$$

بنابراین گزینه‌ای درست خواهد بود که به‌طور خالص ۲۵۰,۰۰۰ نفر از کشور خارج شده باشد.

نکته: در گزینه «۱» به‌طور خالص ۲۵۰,۰۰۰ نفر به کشور وارد شده‌اند، یعنی میزان مهاجرت به داخل از میزان مهاجرت به خارج بیشتر بوده در حالی که آن درست است.

(مغرافیای ایران، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۶۵)

۱۱۶- گزینه «۴»

(مهم‌ابوالحسنی)

- صنایع فلزات اساسی بخش زیادی از صادرات غیرنفتی کشور را تشکیل می‌دهد.

- صنایع پتروشیمی بعد از نفت و گاز، بزرگترین بخش صنعتی کشور به شمار می‌رود.

- صنایع خودروسازی از جمله صنایعی است که در سند چشم‌انداز به آن توجه خاصی شده است.

(مغرافیای ایران، توان‌های اقتصادی ایران، صفحه‌های ۹۳ و ۹۴)

۱۱۷- گزینه «۱»

(علیرضا پیرا)

با توجه به مایل بودن محور زمین، پرتوهای خورشید در مدار ۶۰ درجه، مساحتی دو برابر ناحیه استوایی را در بر می‌گیرند. بنابراین مقدار انرژی گرمایی دریافتی توسط هر واحد سطح در این ناحیه تقریباً نصف منطقه استوایی است. در نتیجه با حرکت از استوا به سمت عرض‌های بالاتر، دمای هوا کاهش می‌یابد.

(مغرافیا (۲)، نوامی آب و هوایی، صفحه ۲۳)

۱۱۸- گزینه «۲»

(هیبه ممب)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: خطوط مرزی حد اعمال اراده سیاسی یک نظام مدیریت یا حکومت هستند.

گزینه «۳»: مرزهای غیرطبیعی یا مصنوعی (نه همه مرزها) با توافق دو کشور همجوار بر روی زمین تعیین و علامت‌گذاری می‌شود.

گزینه «۴»: مرزها از این نظر اهمیت دارند که قلمرو رسمی اعمال مدیریت سیاسی هر کشورند.

(مغرافیا (۲)، نوامی سیاسی، صفحه‌های ۱۲۰، ۱۲۹ و ۱۳۲)

۱۱۹- گزینه «۳»

(فرزانه ناظمی)

برای پاسخ به این سؤال، اول از همه باید مشخص کنید هر کدام از موارد «الف» تا «ج» به کدام یک از روابط انسان و محیط اشاره دارد و سپس آن‌ها را با توضیح عبارات گزینه‌ها انطباق دهید.

مورد «الف» به رابطه «نواحی به فعالیت انسان شکل می‌دهد» اشاره دارد (رد گزینه‌های «۱» و «۴»؛ در این مکان انسان نمی‌تواند یک‌سری محصولات خاص را در زمین بکارد و مجبور است به فعالیت‌های دیگری مشغول شود؛ پس این ناحیه به فعالیت انسان شکل می‌دهد).

مورد «ب» به رابطه «انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند» اشاره دارد (رد گزینه «۲»؛ در واقع به مرور زمان، با فعالیت‌های انسان ناحیه رور در آلمان به یک ناحیه صنعتی تبدیل شده است).

مورد «ج» به رابطه «نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند» اشاره دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در این گزینه عبارت اول، مربوط به «انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند» می‌باشد، عبارت دوم، مربوط به «نواحی به فعالیت انسان شکل می‌دهد» است و فقط عبارت سوم که مربوط به «نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند» می‌باشد، با صورت سوال مطابقت دارد.

گزینه «۲»: عبارت اول در این گزینه با «الف» مطابقت دارد. عبارت دوم مربوط به «نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند» می‌باشد، که با مورد «ب» مطابقت ندارد. در نگاه اول شاید به نظر برسد که ناحیه رور آلمان، تحت تأثیر تصمیم‌گیری حکومت، به یک ناحیه صنعتی تبدیل شده است؛ عبارت سوم نیز با مورد «ج» هماهنگ است.

گزینه «۴»: عبارت دوم مربوط به «نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند» می‌باشد. عبارت سوم نیز مربوط به «نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند» است و با مورد «ج» مطابقت ندارد.

(جغرافیا (۲)، تألیف پیست، صفحه‌های ۹، ۱۱ تا ۱۳)

۱۲۰- گزینه «۳»

(معمربهری یعقوبی)

اشکال فرسایش در بیابان‌ها، ناشی از دو فرایند کاوشی یا تراکمی است. اشکال کاوشی: این نوع فرسایش بیشتر حاصل کنده شدن ذرات از یک مکان و انتقال آن‌ها به مکان‌های دیگر است.

اشکال کاوشی شامل دشت ریگی یا رگ، ستون‌های سنگی یا هودو، چاله‌های بادی و کلوت یا یاردانگ می‌شود. اشکال تراکمی شامل تپه‌های ماسه‌ای (تلماسه) و برخان‌ها می‌شود.

(جغرافیا (۲)، تاهمواری‌ها و اشکال زمین، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۲۱- گزینه «۳»

(معمربهری ابوالحسنی)

- کشورهای نیمه پیرامون: چین، کره جنوبی، سنگاپور
- کشورهای پیرامون: افغانستان، بنگلادش، پرو، مراکش
- کشورهای مرکز: آمریکا، روسیه، ژاپن، کانادا، استرالیا

(جغرافیا (۲)، نواحی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)، صفحه ۱۰۷)

۱۲۲- گزینه «۳»

(مریم فسروی دهنوی)

- الف) سکونتگاه روستایی
- ب) سکونتگاه عشایری
- ج) سکونتگاه روستایی
- د) سکونتگاه عشایری

(جغرافیای ایران، سکونتگاه‌های ایران، صفحه ۸۱)

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۶)

۱۲۳- گزینه «۲»

(فرزانه ناظمی)

الف) این جمله مربوط به «توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق و استان‌های کشور» از ویژگی‌های برنامه آمایش سرزمین است که به بررسی قابلیت مناطق مختلف برای انواع فعالیت‌ها مثل کشاورزی، صنعتی و خدماتی اشاره دارد. این موضوع در حیطه کاربری زمین است چون هدف اصلی آن چگونگی استفاده از زمین با توجه به ظرفیت‌های طبیعی و انسانی هر منطقه است.

ب) این جمله مربوط به «توجه به عدالت در توسعه»، از ویژگی‌های برنامه آمایش سرزمین است و یعنی مناطق مختلف کشور به طور عادلانه از امکانات و خدمات بهره‌مند شوند. این مسئله در شهرها عمدتاً با توزیع متعادل تجهیزات و خدمات شهری (مثل مدرسه، درمانگاه، آب، برق، حمل‌ونقل و ...) معنا پیدا می‌کند. پس بیشترین انطباق را با تجهیزات و خدمات عمومی دارد.

ج) وقتی از بهره‌برداری منطقی و پایدار از منابع صحبت می‌کنیم، یعنی منابع را طوری استفاده کنیم که هم‌زمان به نیاز امروز پاسخ بدیم و به آیندگان هم آسیب نزنیم. این دقیقاً مفهوم «محیط زیست شهری» از ویژگی‌های برنامه آمایش سرزمین است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اشتغال شهری برای «الف» و محیط‌زیست برای «ب» انطباق دقیق ندارد.

گزینه «۳»: برای «ب» اشتغال شهری آمده است که همراه‌کننده می‌باشد و تجهیزات و خدمات عمومی برای مورد «ج» دقیق و قابل استناد نمی‌باشد. گزینه «۴»: مورد «ج» و «الف» اشتباه مشخص شده است.

(جغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستاها، صفحه‌های ۲۱، ۲۳، ۲۸ و ۳۶)

۱۲۴- گزینه «۴»

(فرزانه ناظمی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مناسب برای مسافت‌های نسبتاً طولانی

گزینه «۲»: هزینه تجهیزات بنادر بسیار زیاد

گزینه «۳»: نیاز به سرمایه زیاد برای احداث لوله‌ها

(جغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه‌های ۳۸، ۵۲، ۵۵ و ۵۷)

۱۲۵- گزینه «۳»

(علیرضا پیرا)

به دلیل ساعت محلی یا واقعی متفاوت، اذان صبح در شهر «الف» زودتر از شهر «ب» است؛ چون شهر «الف» در شرق شهر «ب» قرار گرفته است.

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی (۲)، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۶)

فلسفه و منطق

۱۲۶- گزینه ۲»

(مفهر رضایی بقا)

تعریف «فعل» به «کلمه‌ای که انجام کاری را می‌رساند» نه جامع است و نه مانع؛ زیرا هر فعلی، لزوماً انجام کاری را نمی‌رساند و ممکن است روی دادن حالتی را برساند. از سوی دیگر مصدرها هم می‌توانند انجام کار یا روی دادن حالتی را برسانند؛ پس نسبت میان مفهوم و تعریف، عموم و خصوص من‌وجه است. تعریف «تصدیق» به «نوعی از آگاهی‌های انسان»، جامع است، اما مانع نیست؛ زیرا هر تصدیق، نوعی از آگاهی‌های انسان است، اما هر نوعی از آگاهی‌های انسان، لزوماً تصدیق نیست و می‌تواند تصور باشد. پس میان مفهوم و تعریف، نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار است و تعریف اعم از مفهوم مجهول است.

(منطق، ترکیبی، صفحه‌های ۲۲، ۲۳ و ۳۵)

۱۲۷- گزینه ۳»

(هواد پاکدل)

گزینه ۳» استقرای تمثیلی است. می‌دانیم که استقرای تمثیلی استدلالی ضعیف است و نتایج آن احتمالی است. زیرا تنها به صرف مشابَهت ظاهری میان دو امر جزئی نمی‌توان احکام یکی را به دیگری تسری داد. درست مانند گزینه ۳» که چون می‌بیند دانش‌آموزان کلاس دوازدهم در مدرسه موفق هستند و دانش‌آموزان کلاس دهم هم در همان مدرسه هستند (وجه شباهت بین دو امر جزئی)، حکم به موفق بودن دانش‌آموزان دهم هم می‌کند.

تکته: هرچقدر شباهت میان دو چیز بیشتر باشد، استقرای تمثیلی قوی‌تر خواهد شد، اما نتیجه آن باز هم قطعی نخواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» عبارت «چون دانش‌آموزان پایه یازدهم دیپلم نگرفته‌اند، پس دانش‌آموزان پایه دهم دیپلم ندارند.» یک استدلال قیاسی است که نتیجه قطعی دارد.

گزینه ۲» عبارت «بی‌نظم‌ترین دانش‌آموز این مدرسه کلاس یازدهمی است، پس این دانش‌آموز دوازدهم بی‌نظم‌ترین دانش‌آموز مدرسه نیست.» یک استدلال قیاسی است که نتیجه قطعی دارد.

گزینه ۴» در عبارت «اکثر دانش‌آموزان این دبیرستان روستایی هستند، پس پویا هم روستایی است.» در اصل نتیجه‌ای که گرفته شده است این است که «هر دانش‌آموزی که در این دبیرستان بینیم روستایی است و بنابراین پویا هم به‌عنوان یکی از دانش‌آموزان این دبیرستان روستایی است.» بنابراین از بررسی چند مورد جزئی به حکم کلی رسیده که مطابق استقرای تعمیمی است.

(منطق، اقسام استرلال استقرایی، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳، ۳۵ و ۴۶)

۱۲۸- گزینه ۲»

(موسی سپاهی - سروان)

در مربع تقابل اگر رابطه بین دو قضیه به گونه‌ای باشد که سور تغییر کند و نسبت ثابت باشد، آنگاه رابطه تداخل ایجاد می‌شود و اگر در قضیه‌ای همه مصادیق موضوع مدنظر گوینده باشد، یعنی اینکه قضیه کلی است و اگر قضیه کلی صادق باشد متداخل آن که قضیه‌ای جزئی است نیز صادق می‌باشد.

(منطق، اکلام قضایا، صفحه ۶۵)

۱۲۹- گزینه ۳»

(غیروز نژادنیف - تبریز)

قانون نتیجه قیاس این است که ۱- حد وسط در نتیجه حذف شود ۲- موضوع از مقدمه اول و محمول از مقدمه دوم گرفته شود و ۳- اگر یکی از مقدمات سالبه باشد، نتیجه حتماً سالبه باشد که مورد سوم در گزینه ۳» رعایت نشده است.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه ۷۴)

۱۳۰- گزینه ۴»

(عرفان دهرشیا)

فقط در قضیه منفصله مانع‌الرفع است که امکان صدق دو طرف قضیه وجود دارد. در این نوع قضیه، کذب همزمان دو طرف (ارتفاع) محال است، نه اجتماع دو طرف.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» تفاوت قضیه شرطی و حملی در این است که در قضیه شرطی حکم قضیه مشروط است و مطلق نیست.

گزینه ۲» منظور از انفصال دو طرف قضیه در قضایای شرطی منفصل همین عناد و گسستگی میان دو طرف قضیه است.

گزینه ۳» قضیه «هیچ ایده‌ای کامل نیست» قضیه‌ای «حملی» است که «ایده»، «موضوع» آن است و قضیه «صدای سوت که آمد می‌توانید بروید» قضیه‌ای «شرطی» است که در آن «صدای سوت که آمد»، «مقدم» است.

(منطق، ترکیبی، صفحه‌های ۵۶، ۵۷ و ۸۵ تا ۸۷)

۱۳۱- گزینه ۳»

(هسین آفونری راهنمایی)

در این گزاره از مغالطه تل‌گذاری استفاده شده است؛ زیرا بدون ذکر دلیل منطقی هر کسی که هم‌نظر ما باشد را دارای درک عمیق (ویژگی مثبت) می‌دانیم.

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه ۱» ما ویژگی مثبت نداریم؛ اندکی فهم‌داشتن آیا ویژگی مثبت است؟! دیگران از ترس این که در دید بقیه همان اندک فهم را هم نداشته باشند، حرف طرف مقابل را قبول می‌کنند. پس این گزینه حاوی مغالطه مسموم کردن چاه است.

بنابراین شناخت با گزاره‌های شخصی (گزاره‌هایی که موضوعشان یک مفهوم جزئی است) در مقابل قضیه محصوره (که موضوعشان مفاهیم کلی است و با سور همراه هستند) شکل می‌گیرد.

گزینه «۴»: پیروان مکتب پراگماتیسم یا همان اصالت عمل علاوه بر اینکه معتقدند از مسیر تجربه هم نمی‌توان پلی به شناخت واقعیت اشیا و پدیده‌ها زد، باور دارند بهتر است معرفت را بر محور باورها و مفاهیمی بسازیم که برای زندگی انسان‌ها تأثیرگذار و مفید هستند؛ بنابراین معیار درستی یا نادرستی گزاره‌ها را مفید یا غیرمفید بودن آن گزاره می‌دانند. اگر گزاره‌ای مفید باشد، آنگاه درست خواهد بود.

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریفه معرفت، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۷)

۱۳۵- گزینه «۴»

(مفهم رضایی‌بقا)

پراگماتیست‌ها معتقدند که از طریق تجربه نمی‌توان واقعیت را شناخت. آن‌ها می‌گویند هدف ما کشف واقعیت نیست، بلکه ما نیازمند باورهای مفیدی هستیم که در عمل به کار ما بیایند و سودمندی خود را نشان دهند. همین سودمندی و فایده، به معنی درست بودن است. بنابراین آن‌ها به نزاع بین طرفداران عقل و تجربه نپرداختند، بلکه آن نزاع را به سبب بی‌فایده بودن، کنار گذاشتند و خود فایده و کارآمدی را اصل و اساس قرار دادند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست است که آن‌ها معتقدند با عقل و تجربه نمی‌توان واقعیت را شناخت، ولی امکان دست‌یابی به شناخت مشترک را انکار نمی‌کنند. چنین شناخت مشترکی حتی ممکن است اتفاقی حاصل شود و به‌هرحال واقع‌نما نیست.

گزینه «۲»: برخی از پراگماتیست‌ها، مانند ویلیام جیمز، ممکن است چنین باشند ولی این ویژگی بین همه آن‌ها عمومیت ندارد.

گزینه «۳»: پراگماتیست‌ها تنها ابزار شناخت را حس و تجربه می‌دانند، هر چند معتقدند از طریق تجربه هم نمی‌توان به واقعیت اشیا رسید.

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریفه معرفت، صفحه ۶۷)

۱۳۶- گزینه «۳»

(هسین آفونری راهنمایی)

تعیین معیار تشخیص فعل اخلاقی از فعل طبیعی در حوزه فلسفه اخلاق می‌باشد و یکی از مسائل مورد توجه فلاسفه تفاوت این دو دسته کار است. دقت کنید که دانش اخلاق به باید‌ها و نبایدهای اخلاقی می‌پردازد؛ فلسفه محض هم همان مابعدالطبیعه است که شامل هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی است و در هیچ کدام از این دو بخش، موضوع معیار تفاوت فعل اخلاقی و طبیعی مطرح نمی‌شود.

(فلسفه یازدهم، ترکیبی، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۵، ۱۱۵ و ۱۱۶)

در گزینه‌های «۲ و ۴» هم صرفاً ویژگی مثبت به کسی نسبت داده شده است. هر جا ویژگی مثبت داشتیم لزوماً مغالطه نداریم! باید این ویژگی مثبت با این هدف به کسی داده شود که آن فرد بدون دلیل منطقی با نظریه‌ای موافقت کند تا مغالطه تله‌گذاری صورت گیرد.

(منطق، سنشگر در تفکر، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

۱۳۲- گزینه «۳»

(مفهم کرمی‌نیا - رفسنویان)

از دیدگاه سوفیست‌ها، علم و شناخت محصول و ساخته ذهن انسان‌هاست. به اعتقاد آن‌ها، انسان هرگز به حقیقت مطابق با واقع (واقعی) دست نمی‌یابد و هر آنچه را که ما «علم» می‌نامیم، هیچ‌گونه تطابقی با واقعیت ندارد.

(فلسفه یازدهم، ترکیبی، صفحه‌های ۳۴، ۳۷ و ۶۰)

۱۳۳- گزینه «۳»

(علی معزی)

قدرت و توانایی عقل به انسان امکان می‌دهد تا یافته‌هایی سودمند درباره کل هستی، که امکان درک تجربی آن هیچ‌گاه وجود ندارد، به دست بیاورد. در مورد گزینه «۲»، دقت کنید که معلومات قبلی و حالات عاطفی انسان نزد او بدون هیچ واسطه‌ای حاضر هستند و آن‌ها را بی‌واسطه درک می‌کند، اما تحلیل این معلومات و رسیدن به پدیده‌ای مثل «حافظه» نیاز به کمک قوه عقل دارد.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شافیت، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۵)

۱۳۴- گزینه «۲»

(بوار پاکدل)

مکتب تجربی پوزیتیویسم معتقد است گزاره‌ای مانند «فلز در اثر حرارت منبسط می‌شود» چون تجربه‌پذیر است، بامعناست و می‌توان پس از تجربه‌ها و آزمایش‌های محسوس مختلف، درستی یا نادرستی آن را بررسی کرد. بنابراین چنین گزاره‌هایی ابتدا تجربی و بامعنا و سپس درست یا نادرست هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دکارت و عقل‌گرایان اعتقاد داشتند در عین پذیرش اعتبار تجربه می‌توان به ارزش بالاتر عقل در اثبات مسائلی که از دسترس تجربه به دور است توجه کرد و گزاره‌ای مانند «خدا وجود دارد» محصول انحصاری عقل است و تجربه در اثبات چنین گزاره‌هایی ناتوان است.

گزینه «۳»: شاخه نسبی‌گرایان در معرفت‌شناسی کاملاً تجربی در اروپای جدید معتقدند: معرفت نسبت به هر کس و برای افراد مختلف متفاوت است؛

۱۳۷- گزینه «۲»

(فیروز نژاد زهف - تبریز)

به اعتقاد افلاطون فعل اخلاقی اگر در جهت سعادت آدمی باشد، فضیلت محسوب می‌شود. (تأیید گزینه «۲»)

از طرفی افلاطون فضیلت را مساوی با سعادت نمی‌داند و یا اینکه رابطه علی میان این دو را برعکس تصور نمی‌کند. (رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

ضمناً «اعتدال قوا» در نظریه ارسطو به‌طور دقیق مطرح می‌شود و ارسطو هم اعتدال قوا را شرط سعادت می‌داند، نه مساوی با آن. (رد گزینه «۴»)

(فلسفه یازدهم، انسان، موبهر افلاق‌گرا، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۱۳۸- گزینه «۴»

(عرفان دهرشنیا)

اینکه رابطه‌ای تاکنون اتفاق نیفتاده است، دلیل بر عدم امکان اتفاق آن در آینده نیست. رابطه بین «انسان» و «ده متر قد داشتن» نیز به همین ترتیب است. یعنی اگر علت تامه آماده باشد، شاید انسان ده‌متری زاده شود و اگر علت تامه آماده نشود، امکان آن نیست. به‌هرحال از نظر عقلی نمی‌توان حکم کرد که این رابطه امکان وقوعش نیست. پس «امکانی» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تنها ماهیت و ذات است که می‌توان برایش حالت امکانی فرض نمود. زیرا ماهیت یا ذات، با وجود مغایرت دارد و یک ماهیت، می‌تواند موجود باشد یا موجود نباشد. اما وجود، نمی‌تواند حالت امکانی داشته باشد و وجود، ضرورتاً موجود است و امکان ندارد موجود نباشد.

گزینه «۲»: ماهیت ذاتاً ممکن حتی اگر موجود هم شود، باز هم از لحاظ ذات، ممکن‌الوجود است.

گزینه «۳»: به موضوعی ممتنع‌الوجود می‌گویند که محمول وجود هرگز نمی‌تواند بر آن عارض شود.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۳۹- گزینه «۳»

(علی معزی)

از نظر دکارت، قبول رابطه علیت، مقدمه و پایه هر تجربه و آموزشی است؛ فلاسفه مسلمان نیز اعتقاد دارند که علیت، خودش پایه و اساس هر تجربه‌ای است و دانشمندان علوم طبیعی به دلیل پذیرفتن اصل علیت، می‌توانند دست به تجربه بزنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فلاسفه مسلمان معتقدند که پس از شکل‌گیری ذهن کودک و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین است که انسان به ادراک علیت می‌رسد.

گزینه «۲»: در نظر آنان، کشف علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می‌گیرد، اما خود اصل علیت از این طریق به دست نمی‌آید.

گزینه «۴»: فلاسفه مسلمان، برخلاف تجربه‌گرایان، نقشی برای مشاهده توالی پدیده‌ها در درک علیت قائل نیستند و علیت را یک اصل عقلی و غیرتجربی می‌دانند.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

۱۴۰- گزینه «۱»

(مهمد کرمی‌نیا - رفسنجان)

آن کاربردی از اصطلاح «اتفاق» از نظر فلسفی کاملاً درست است که هیچ‌یک از اصول و لوازم اصل علیت را رد نکند. در گزینه «۱» گوینده از وقوع حادثه‌ای صحبت می‌کند که آن را پیش‌بینی نکرده بود. اما علیت و لوازم آن را انکار نمی‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: نفی سنخیت میان علت و معلول (نظم موجود در طبیعت)

گزینه «۳»: نفی سنخیت میان علت و معلول

گزینه «۴»: نفی ضرورت میان علت و معلول

(فلسفه دوازدهم، کدام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۱۴۱- گزینه «۴»

(عرفان دهرشنیا)

با توجه به توضیحات ابن‌سینا، ممکنات به‌واسطه حقیقت وجودی‌شان مشتاق کمالات و خیرات هستند و آنچه باعث بقای آنها می‌شود عشق است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از آنجا که ابن‌سینا در برهان خود ثابت می‌کند موجودات وجودشان ضروری شده و موجود شده‌اند و این ضرورت از ناحیه ذاتشان نیست بلکه از ناحیه واجب‌الوجود بالذات است، لذا این برهان بیشتر به اصل وجوب یا همان اصل ضرورت توجه دارد و به همین دلیل به آن برهان «وجوب و امکان» می‌گویند.

گزینه «۲»: بیت مورد نظر به برخورداری تمام ذرات از نور وجود اشاره دارد. در نظریه امکان فقری هم به «نور وجود» موجودات و اینکه پرتو ذات الهی باعث وجود و بقای آنهاست اشاره می‌شود.

گزینه «۳»: هر دو استدلال ابن‌سینا و ملاصدرا به‌جای توجه به زنجیره علل و استناد به محال بودن تسلسل علل نامتناهی سعی می‌کنند با رجوع به باطن پدیده‌ها نیازمندی آنها به یک خالق را اثبات کنند. ابن‌سینا با توجه به حالت امکانی در ذات و ماهیت موجودات چنین می‌کند و ملاصدرا با توجه به فقر درجه وجود آنها در برابر خداوند که بالاترین درجه شدت وجود و غنی‌بالذات است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۸)

۱۴۲- گزینه «۳»

(مفهم رضایی بقا)

مدنی بالطبع بودن به معنای گرایش و میل طبیعی و ذاتی انسان به زندگی اجتماعی و همزیستی با دیگران است. اما تحقق جوامع بشری نیازمند اراده اختیاری افراد است. مانند اینکه انسان میل به آب دارد، ولی نوشیدن آب برای برطرف کردن تشنگی، یک امر ارادی است.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۶)

۱۴۳- گزینه «۴»

(فیروز نژاد زنف - تبریز)

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جهان از خود حکیم متأله خالی نیست، نه از تدبیر او.
گزینه «۲»: مقام کسانی که فقط تصفیه نفس نموده‌اند از کسانی که در استدلال به کمال رسیده‌اند بالاتر است.
گزینه «۳»: اولین گروه کسانی هستند که شوق معرفت دارند و جویای آن هستند.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۵)

۱۴۴- گزینه «۳»

(پوار پاکدل)

ملاصدرا در بخش سوم کتاب «اسفار» با توجه به سفر سوم عرفا (سفر از حق به سوی خلق همراه با حق) ضمن هم‌سویی با مصراع «به صحرا بنگرم صحرا ته وینم» به مباحث مربوط به افعال، حکمت و ربوبیت پروردگار می‌پردازد.
نکته: عارف در سفر سوم در هر چیزی خداوند را مشاهده می‌کند و این مطلب با مضمون مصراع باباطاهر قرابت معنایی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سالک و عارف در سفر چهارم (سفر در خلق با حق) به هدایت مردم اشتغال دارد.
گزینه «۲»: مباحث مربوط به صفات الهی متناسب با سفر دوم (سفر با حق در حق) است.
گزینه «۴»: شیوه نگارش ملاصدرا در کتاب «اسفار» حاصل الهام گرفتن وی از سفرهای عارفانه است نه ابتکار خود وی.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۴۵- گزینه «۴»

(کتکوری سراسری ۱۴۰۳ - نوبت دوم تیرماه)

به تصریح کتاب درسی: «به برکت همین فعالیت‌ها (ملاقات با اساتید دانشگاه و خاورشناسان)، آثار استاد به زبان‌های اروپایی برگردانده شد و جهان غرب با تفکر شیعی آشنایی بیشتری پیدا کرد.» بنابراین گزینه «۴» جواب درست این تست خواهد بود.

نکته: این گزینه که به عنوان کلید صحیح، توسط سازمان سنجش اعلام شده است، خالی از اشکال نیست: اولاً بنابر متن کتاب درسی، نتیجه فعالیت‌های علامه طباطبایی و ملاقات ایشان با خاورشناسان و فیلسوفانی که به ایران آمده بودند، موجب شد که آثار ایشان به زبان‌های دیگری ترجمه بشود و به خاطر ترجمه کتاب‌ها بود که جهان غرب با تفکر شیعی آشنایی بیشتری پیدا کرد، نه این‌که به واسطه خود دیدارهای علامه چنین شود. ثانیاً بنابر متن کتاب درسی، ترجمه کتاب‌های ایشان موجب آشنایی بیشتر جهان غرب با تفکر شیعی شد، اما این قید «بیشتر» در گزینه ذکر نشده که موجب غلط شدن گزینه می‌شود، چون تا پیش از آن نیز اروپاییان با تشیع آشنا بودند و این‌گونه نبود که آشنایی آن‌ها ابتدائاً به واسطه ترجمه آثار علامه طباطبایی صورت پذیرد. البته این گزینه به هر حال درست‌تر از سایر گزینه‌هاست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فقط یکی از کتب علامه طباطبایی، یعنی کتاب «اصول فلسفه و روش رئالیسم» چنین ویژگی‌ای دارد؛ اما در گزینه گفته شده «کتاب‌هایشان» که غلط است.
گزینه «۲»: این‌گونه نبود که کلاس‌های ایشان از ابتدای حضورشان در قم شلوغ و پررونق باشد.
گزینه «۳»: روش تفسیری قرآن به قرآن را علامه طباطبایی از آیت‌الله قاضی آموخت، نه امام خمینی.

(فلسفه دوازدهم، کلمات معاصر، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۶)

اقتصاد

۱۴۶- گزینه ۴»

(سارا شریفی)

الف) تعاونی‌ها مراحل راه‌اندازی کم و بیش مشابهی با شرکت‌ها دارند.

ب) نحوه اداره تعاونی‌ها براساس هر نفر، یک رأی است.

ج) در تعاونی‌ها، توزیع سود احتمالی در پایان دوره به نسبت سرمایه هر عضو است.

د) اساسنامه شرکت باید بیان کند که: شرکت برای چه کسب و کاری تشکیل شده است؛ سهام آن چه میزان است و چگونه تقسیم و فروخته می‌شود؛ چگونه شرکت سرمایه اولیه خود را تأمین می‌کند و چگونه سود و زیان تقسیم می‌شود؛ سهام‌داران چه حقوق و مسئولیت‌هایی در شرکت دارند؛ شرکت چگونه منحل می‌شود و

(اقتصاد، انقلاب نوع کسب‌وکار، صفحه‌های ۱۷ و ۱۹)

۱۴۷- گزینه ۲»

(آفرین سامری)

- انتقال منابع (مانند کارگران) از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر موجب می‌شود که کالای دیگر (در اینجا ماشین‌آلات) به میزان بیشتر تولید شود اما به صورت کلی تعداد کارگران تغییری نکرده است، در نتیجه این شرایط موجب «جابجایی روی منحنی مرز امکانات» می‌شود.

- بیکاری کارگران خط تولید باعث می‌شود نقطه تولید در زیر مرز امکانات قرار گیرد اما منحنی مرز امکانات تولید «بدون تغییر» باقی می‌ماند زیرا در شرایط بیکاری شرکت از همه منابع خود استفاده نکرده است.

- استخدام کارگران جدید باعث افزایش منابع می‌شود و افزایش منابع، تولید بیشتر را به همراه دارد، در نتیجه این شرایط باعث «انتقال منحنی مرز امکانات تولید» می‌گردد.

(اقتصاد، مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۱)

۱۴۸- گزینه ۲»

(کنکور اردیبهشت ماه ۱۴۰۴)

محدودیت منابع، مفهوم «هزینه فرصت» را به همراه دارد.

هزینه فرصت یک انتخاب، ارزش بهترین گزینه بعدی است که فرد آن را هنگام انتخاب از دست داده است.

پس از اولویت‌بندی گزینه‌ها، وقتی اولین اولویت را انتخاب کردیم، بهترین اولویت بعدی، هزینه فرصت انتخاب ما خواهد بود.

ابتدا باید میزان بازدهی (سود) ناشی از هر سرمایه‌گذاری را به دست آوریم:

(نکته: ۲ میلیارد تومان برابر با ۲۰۰۰ میلیون تومان است.)

= سود سالیانه سرمایه‌گذاری در سازمان بورس اوراق بهادار

سود معاملاتی سهام + سود سهام

$$= (2,000 \times \frac{15}{100}) + (2,000 \times \frac{10}{100}) = 300 + 200 = 500 \text{ میلیون تومان}$$

$$\text{میلیون تومان } 400 = 2,000 \times \frac{20}{100} = \text{سود سالیانه بانک}$$

سود سالیانه راه‌اندازی شرکت خدمات ساختمانی

$$= 225 \text{ میلیون تومان} = 225,000,000 = 250 \times 900,000$$

در نتیجه سرمایه‌گذاری در بازار بورس بهترین و سودآورترین انتخاب است.

منافع بهترین انتخاب بعدی که سرمایه‌گذاری در بانک (با سود سالیانه ۴۰۰

میلیون تومان) است ولی فرد از آن صرف‌نظر کرده است، هزینه فرصت

انتخاب فرد محسوب می‌شود.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۱۴۹- گزینه ۱»

(کنکور اردیبهشت ماه ۱۴۰۴)

نکته: هر کشوری که بتواند کالایی را با قیمت تمام‌شده کمتری در مقایسه با سایر کشورها تولید کند، در تولید آن کالا مزیت مطلق خواهد داشت.

کشور A در مقایسه با کشور B خرما و گندم را ارزان‌تر و با قیمت تمام‌شده کمتری تولید می‌کند در نتیجه در تولید هر دو کالا مزیت مطلق دارد و باید هر دو محصول را در کشور خود تولید کند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۱۵۰- گزینه ۳»

(مهری ضیائی)

اقتصاددانان به ما می‌گویند که شاخص‌های مربوط به رشد کمی اقتصاد و افزایش تولید ناخالص، به تنهایی نمی‌تواند نشان‌دهنده میزان پیشرفت یک کشور باشد. پیشرفت کشور فقط محدود به رشد کمی آن، یعنی افزایش تولید ناخالص داخلی نیست؛ بلکه ابعاد دیگری نیز دارد. فرض کنید کشوری از لحاظ میزان درآمد و تولید ناخالص داخلی، وضعیت مطلوبی دارد. این به معنای آن است که کشور در زمینه رشد ثروت، پیشرفت خوبی داشته است.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۴)

۱۵۱- گزینه «۱»

(امسان عالی نژاد)

$$\text{واحد} = ۸۰۰ = \frac{۱۶۰۰}{۲} = \frac{\text{تعداد کل محصول تولید شده}}{۲} = \text{تعداد محصول فروخته شده}$$

قیمت هر واحد محصول $\times$ کل محصول فروخته شده = درآمد

$$\text{تومان} = ۳۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۸۰۰ \times ۴۰,۰۰۰$$

هزینه تولید هر محصول $\times$ کل محصول تولید شده = هزینه‌های تولید

$$\text{تومان} = ۳۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۶۰۰ \times ۲۰,۰۰۰$$

هزینه‌های تولید - درآمد = سود یا زیان

$$۰ = ۳۲,۰۰۰,۰۰۰ - ۳۲,۰۰۰,۰۰۰$$

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۵۲- گزینه «۱»

(سارا شریفی)

الف) گاهی دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی

اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می‌کنند.

ب) آمریکا، کانادا و مکزیک در سال ۱۹۹۲، پیمان تجارت آزاد، مشهور به پیمان نفتا را امضا کرد.

ج) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.

د) یک کشور ممکن است با مشکلات خاص خود مواجه باشد و کشور همسایه‌اش، مشکلات و مسائل متفاوتی داشته باشد. همچنین آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسی و اجتماعی و فرهنگی کشورها ممکن است تفاوت‌های قابل توجهی داشته باشد. همین امور موجب می‌شود که دولت‌ها در طول تاریخ و در شرایط گوناگون برخورد‌های گوناگون و گاه متعارضی با مسئله تجارت بین‌الملل داشته باشند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۳ و ۷۵)

۱۵۳- گزینه «۲»

(امسان عالی نژاد)

= مجموع مالیات بر ارزش‌افزوده جمع‌آوری شده

مالیات بر ارزش‌افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر

$$\text{تومان} = ۱۶۰۰ = \frac{۱۰}{۱۰۰} \times ۱۶,۰۰۰$$

مالیات بر ارزش‌افزوده خالص جمع‌آوری شده توسط کارگاه‌های پارچه بافی =

- مالیات بر ارزش‌افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در آن مرحله

مالیات بر ارزش‌افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله قبل

$$\text{تومان} = ۳۰۰ = ۸۰۰ - ۵۰۰ = \left(۸۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰}\right) - \left(۵۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰}\right)$$

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست، صفحه ۶۳)

۱۵۴- گزینه «۳»

(مهری کاردران)

در انحصار در فروش، یک یا تعداد کمی فروشنده در بازار وجود دارد. در این بازار فروشنده قیمت‌گذار و خریداران قیمت‌پذیر هستند.

برخی دیگر از انواع بازارها را هم می‌توان در قالب حراجی‌ها دید که به دو صورت «مزایده» و «مناقصه» مشاهده می‌شود. فروشندگان آثار هنری، نمایشگاه‌ها و حراجی‌ها مزایده و خریداران عمده کالا و خدمات (مثل خریدهای دولتی) مناقصه برگزار می‌کنند.

(اقتصاد، بازار پیست و چگونه عمل می‌کند؟، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۱۵۵- گزینه «۲»

(مهری کاردران)

عیسوی نویسنده کتاب تاریخ اقتصادی ایران:

۱- ضعف نیروهای نظامی ۲- ناکارآمدی تشکیلات اداری ۳- فرسودگی نظام مالی ۴- افول نهادهای تربیتی و آموزشی را از مشخصات دوره قاجار می‌داند با این حال در برخی سال‌ها و به دنبال رشد تجارت خارجی علائمی از پیشرفت و سازندگی ظاهر شد.

دوره پایانی حکومت صفویه با تغییر و تحول سریع در اروپا و شکل‌گیری قدرت‌های بزرگ در آن قاره مصادف بود.

(اقتصاد، مقارن سازی اقتصاد، صفحه ۱۰۸)

۱۵۶- گزینه «۳»

(امسان عالی نژاد)

الف) هنگامی که کشور با رکود اقتصادی مواجه باشد، بیکاری دوره‌ای رواج بیشتری دارد.

ب) جمعیت شاغل + جمعیت بیکار = جمعیت فعال

$$\text{میلیون نفر} = ۳۰ = ۱۲ + ۱۸$$

$$۱۰۰ \times \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} = \text{نرخ بیکاری}$$

$$\text{درصد} = ۴۰ = \frac{۱۲}{۳۰} \times ۱۰۰ = \text{نرخ بیکاری}$$

ج) جمعیت زیر ۱۵ سال - کل جمعیت = جمعیت بالای ۱۵ سال

$$\text{میلیون نفر} = ۶۰ = ۸۰ - ۲۰$$

(مهری ضیائی)

۱۵۹- گزینه ۳»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: عبارت: «مشخص کنید که چه گزینه‌هایی در سطح پولی که شما می‌خواهید هزینه کنید، وجود دارد (برای این کار می‌توانید از وب سایت‌ها و فروشگاه‌های اینترنتی استفاده کنید. موارد را در لیستی یادداشت کنید).» به مرحله سوم از خرید هوشمندانه اشاره دارد.

گزینه ۲: «۲» برای کالای گران‌تر و پیچیده‌تر، نیاز بیشتری به خرید هوشمندانه وجود دارد تا گزینه‌های مختلف را قبل از انتخاب با هم مقایسه کنید.

گزینه ۴: «۴» ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای، (به‌ویژه برای کالاهایی با قیمت پایین) کمتر از هزینه‌های زمان، بنزین یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.

(اقتصاد، تصمیم‌گیری در مقارن، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۴۶)

(آفرین ساجری)

۱۶۰- گزینه ۳»

الف) فرد ۱۵۰۰ برگه خریداری کرده و روی هر برگه ۵۰ هزار تومان سود کرده است، کل سود فرد برابر است با:

میزان سود هر برگه $\times$ تعداد برگه = کل سود

میلیون تومان ۷۵ = تومان ۷۵,۰۰۰,۰۰۰ = $۱۵۰۰ \times ۵۰,۰۰۰$ = کل سود

ب) برای به‌دست آوردن قیمت بازاری، ابتدا باید قیمت اولیه هر برگه را داشته باشیم.

میزان سرمایه‌فرد
تعداد سهام خریداری شده = قیمت اولیه هر برگه

تومان ۱۷,۰۰۰ = $\frac{۲۵,۵۰۰,۰۰۰}{۱۵۰۰}$ = قیمت اولیه هر برگه سهم

قیمت ثانویه یا بازاری از مجموع قیمت اولیه سهام به علاوه سود هر برگه سهم به‌دست می‌آید. در نتیجه:

سود هر برگه سهم + قیمت اولیه = قیمت بازاری (ثانویه)

تومان ۶۷,۰۰۰ = $۱۷,۰۰۰ + ۵۰,۰۰۰$ = قیمت ثانویه هر برگه سهم

هزار تومان ۶۷ =

ج) فرد به میزان سهامش در مالکیت شرکت سهیم است:

$۱۰۰ \times \frac{\text{تعداد سهام فرد}}{\text{کل سهام شرکت}}$ = درصد مالکیت فرد

درصد ۳۰ = $\frac{۱۵۰۰}{۵۰۰۰} \times ۱۰۰$ = درصد مالکیت فرد

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۵۶)

جمعیت فعال - جمعیت بالای ۱۵ سال = جمعیت غیرفعال

میلیون نفر ۳۰ = $۶۰ - ۳۰$

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۷)

۱۵۷- گزینه ۴»

(آفرین ساجری)

اگر در جامعه‌ای میزان تولید در دوره‌ای معین نسبت به دوره قبل از آن افزایش یابد، می‌گوییم در آن جامعه رشد صورت گرفته است. رشد به معنای افزایش تولید است، بنابراین مفهومی کمی است. گاهی افزایش شاخص رشد یک کشور را با افزایش درآمد آن معادل در نظر می‌گیرند.

پیشرفت کشور فقط محدود به رشد کمی آن، یعنی افزایش تولید ناخالص داخلی نیست، بلکه ابعاد دیگری نیز دارد.

«افزایش سرمایه‌گذاری در کارخانه‌ها» منجر به تولید بیشتر و رشد اقتصادی می‌شود.

«کاهش فاصله دهک‌ها» به معنای عادلانه‌تر شدن وضعیت توزیع درآمد در جامعه است که از مصادیق پیشرفت اقتصادی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱» پیشرفت اقتصادی - رشد اقتصادی

گزینه ۲: «۲» پیشرفت اقتصادی - پیشرفت اقتصادی

گزینه ۳: «۳» رشد اقتصادی - رشد اقتصادی

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۸، ۱۲۴ و ۱۲۸)

۱۵۸- گزینه ۳»

(مهری کلاردان)

الف) نادرست است؛ در حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت واریز به حساب و برداشت از آن آزاد است و بانک در هر ماه به مانده موجودی حساب سود پرداخت می‌کند.

ب) نادرست است؛ در حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت برداشت از حساب تا پایان دوره سرمایه‌گذاری (یک ساله یا بیشتر) وجود ندارد.

ج) صحیح است.

د) صحیح است.

(اقتصاد، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، صفحه‌های ۱۵۴ و ۱۵۵)

کتاب‌های آیة انسان را

پیمان‌های تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir